

DUHOVNO ŽIVLJENJE

IZREKI O PRIJATELJSTVU

Kdor nima nobenega prijatelja, hodi kot tujec po zemlji. (Kitajski pregovor)

Rana, ki jo zada prijatelj, se nikoli ne zaceli. (Kenijski pregovor)

Mnogo prijateljev gre v eno samo majhno hišo. (Flandski pregovor)

Bivši prijatelj je hujši kot sovražnik. (Ruski pregovor)

Ni strašnejše puščave, kot je življenje brez prijateljev. (Gracian)

Obeduj s prijatelji, toda ne sklepaj kupčij z njimi. (Armenski pregovor)

Skrb je dragocen zaklad, ki ga pokažemo le dobrim prijateljem. (Madagaskarski pregovor)

Če si suženj, ne moreš biti prijatelj. Če si tiran, ne moreš imeti prijateljev. (Nietzsche)

Prijatelja hitreje izgubimo kot dobimo. (Angleški pregovor)

Tisti, ki mu je iskreno do prijateljstva, se ne poteguje, da prijatelja dobi, marveč da postane prijatelj. (Albert Simonin)

Premagani nimajo prijateljev. (Southley)

Drži se novega pota in starega prijateljstva. (Slovenski pregovor)

Kot postaja vino s starostjo boljše, morajo biti stara prijateljstva najlepša. (Cicero)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Na mnoga leta, „Duhovno življenje“!

Lov na zvitke, najdene v votlinah ob Mrtvem morju, se je začel l. 1947. Ni še bila ugotovljena njihova natančna starost, pa je vlada komaj ustanovljene in priznane izraelske države z nekakim življenjskim zagonom zastutila njihov pomen in važnost za mlado državo. „Pol milijona dolarjev ni preveč za rokopise take važnosti,“ se je glasil telegram osebi, ki naj kupi do sedaj najstarejše ohranjene zapiske svetega pisma. Izrael je žrtvoval to velikansko vsoto v trenutkih, ko je moral nabavljati istočasno tanke, avione, orožje vseh vrst, da je utrjeval začetek svoje državne samostojnosti.

To je zmogla le načelnost voditeljev židovskega naroda, ki je duhovni vrednoti dala prednost pred samim obstojem narodovega življenja. V teh rokopisih, ki so se ohranili v anforah od dobe, ko so Rimljani razdejali Jeruzalem, je izraelska država iskala potrdilo za svojo samobitnost in daljni izvor za svojo samostojnost. Versko-kulturni spomenik je bilo močnejše orožje za zmago duha izraelskega naroda kot vojaška oboroženost; pisana beseda, ki so jo židovski predniki „dobro spravili“ za prihodnje rodove, je zadobila vpliv na narod šele po 1900 letih.

Ne vemo, ali si je prvi urednik „Duhovnega življenja“ Jože Kastelic kdaj zamislil, da bo njegova revija po 50 letih nudila duhovno hrano politično-verski emigraciji. Prav gotovo pa se je zavedal

velikega vpliva tiska, saj je prav on začel s prepotrebno revijo. Za njim so v tej zavesti delali vsi dosedanji uredniki in sodelavci; tudi tisti podporniki, ki imajo „Duhovno življenje“ naročeno samo zato, da podpro „nekaj lepega za Boga“ Zato se je tudi dogajalo, da so prijatelji pokojnega g. Hladnika bili naročeni na revijo, ko razen kasteljanskega prevoda revijalnega naslova niso razumeli nobene druge besede. Kakó pristoji tukaj načelo „ljubezen ne išče svojega“!

Slovenska skupnost v Argentini si čestita ob petdesetletnici „Duhovnega življenja“. Moč svojega duhovnega življenja si bo tudi v bodoče merila prav z nepretrganim izhajanjem „Duhovnega življenja“, ker bo to dokaz, da „duhovno“ postavlja pred „tvarno“, ker bo tako v njej ostajala živa dvojna odgovornost: za sedanjost in bodočnost. Za odrešenjski načrt je Bog hotel Kristusovo živo besedo, besedo večnega življenja. Toda v ta načrt je bila vnesena po božjem navdihnjenju tudi pisana beseda — sveto pismo. Črka ni pustila, da bi izumrlo izročilo; izročilo pa nam je zapustilo blagoslovljeno črko, ki bo zapisana do konca sveta. Tudi v odrešenjskem načrtu za slovenske rojake je pisana božja beseda nepogrešljiva in ta se podaja v pismu, ki se nam nudi v „Duhovnem življenju“.

Če cenim duha nad vse, dajem veljavo tiskani besedi, ki pobuja med nami novega duha. Vem, da bo beseda naše dobe imela moč tudi v bodočem času, ker je naše versko življenje v naši dobi vezano na našo revijo „Duhovno življenje“.

Milan Magister

ANTIGONA

Četrty julij zori pšenico v miglavici njiv,
pred daljnim obiskom skrivnostnega Roga.
Tri žive barve od jutra utripljejo vrh droga,
neviden zvočnik sadovnjake je zalil.

Čuj, Kreon beloglavi, ljubljene heroj,
spet tisočem grmi v srce odprto, v sito kri.
Koračnice, pozdravi, himne... deklamatorji
budijo zgodovino: „Gozd in gora, poj!“

Ob oleandru nepremična, nema, s črno ruta čez oči
Antigona: predse strmi, polblazna od štetja let,
od misli: „Polineik, ne boš nikoli otet?“
In nova jagoda med prsti ji zdrsi.

Vinko Beličič

„Oj hišica očetova, Bog živi te!“... (Lojze Perko)

IZBA

V izbi ob Križanem na levi steni
v okvirih dvajset nemih glav:
pobiti, padli borci ko plameni
zre vame iz večnostnih daljav.

O vedri fantje, nebojčen pred vami
se sklanjam nad razcveteni čas,
ki je zašel za belimi meglami,
razdružil v žive, mrtve nas.

Pomlad prežarja hoste in poljane,
žgoli prek trupel in kosti.
V ti mračni izbi pa se molk ne zgane,
ker dvajset rajnih v njih živi.

Vinko Beličič

Spomin za naprej

Vsako leto ima mesec junij za Slovence neki poseben pomen. Mlajšim generacijam, ki dogodkov iz leta 1945 niso doživele ali sploh še niso bile rojene, je bil vedno ta mesec nekaj misterioznega. A to ni misterij v smislu uganke ali nečesa neznanega, kar pričakujemo, temveč misterij v najglobljem in polnem pomenu besede: Sestava razumljivega in nerazumljivega, otipljivega in eteričnega, vedno bolj oddaljenega, a istočasno vedno bolj aktualnega, vsak dan bolj našega, bolj mojega. Vsi ne samo vemo, temveč imamo tudi občutek, da se je takrat zgodilo nekaj groznega in nekaj velikega. Kako poln je naš mesec junij! Poln tragike, poln krvi, sovraštva, poln krivic, pa tudi poln idealov, zvestobe, poln resnice, poln moči za nadaljnjo pot! Junij je obdan z neko svečanostjo. Kdor je doživel proslave žrtvam skozi več let, bo vedno nosil v sebi občutek tega misterija. Naš praznik je, črno obrobljen praznik, ob katerem se klanjamo spominu in žrtvi borcev, ki so za domovino darovali največ, kar so imeli.

To praznovanje nima samo značaj spomina, ampak je predvsem poživitev in stalno ponovno osveščanje idej in smisla. Gre za ohranitev tiste žive vezi med še živo zgodovino in med nami, ki jo moramo, kot del naroda v svo-

bodi, vedno znova vzpostavljati. Vse to je za nas seme za nadaljnjo rast. Mi smo prejeli od žrtev, ki se jih spominjamo, dediščino, ki jo moramo ne samo čuvati in gojiti, temveč vsak dan obnavljati in bogatiti, za danes in za naprej. Nemogoče bi bilo misliti, da se je z njihovo smrtjo vse ustavilo. Ne, z njihovo smrtjo se je še močnejše razvnela borba za svobodo našega naroda. Tragedija ni samo predmet spomina in povelečevanja. Ta velika žrtev je neke vrste milost, je duhovna sila, ki se pretaka po narodovem telesu in se nam ponuja, da jo uporabimo. Tragedija domobrancev ter drugih borcev in sploh vseh žrtev komunizma v Sloveniji ni samo dogodek iz preteklosti, ki vedno bolj ostaja za nami, temveč je brez vsega dvoma najmočnejša korenina za bodočnost. Zgodovinska nit, ki se je takrat začela, vodi vse do danes in še naprej. Ta zavest nas spremlja skozi čas, ta zavest krepi generacije in jih bo še krepila na tej poti v obljubljeni deželo svobode našega naroda.

Vsi smo priče vedno hitrejšemu propadanju komunističnega režima v Sloveniji. To vsestransko propadanje nam iz nasprotja kaže na vse tiste ideale, za katere so dali življenje borci za resnično svobodo. Če bi ne vedeli,

Pobiti domobranci leže v množičnih grobovih po slovenski zemlji in kličejo blagoslov nanjo in na nas... (lesorez, Ivan Bukovec)

kakšni so bili in kaj so hoteli za svoj narod, bi samo iz dejstva, da so se borili proti krivicam, ki sedaj že štirideset let tlačijo naš narod, spoznali, da so se borili za plemenito stvar. Niso bili nikaršni nadljudje niti v človeškem niti v duhovnem pomenu besede. V vsakdanjem življenju so imeli napake in kreposti. Ker pa so bili zdravega duha, so v kritičnem trenutku ne glede na okoliščine spoznali v bistvu pravo pot in bili za to pripravljeni dati svoja življenja. S tem so se pa povzpeli v nadpovprečje in postali

veliki ter vredni našega hvaležnega ne samo vsakoletnega, temveč vsakdanjega spomina in pospnemanja. Če se zavedamo, da doba štirideset let pomeni komaj polovico človeškega življenja, zapazimo, da se je vse dogajalo komaj včeraj. Vse je za nas še živo: preostali borci, vdove, sirote, telesne in duhovne poškodbe in brazgotine, pa tudi krivice komunističnega režima, ki še vedno usuznjuje naš narod, ki še vedno gazi najosnovnejše človeške pravice. Vse to je živo. Vse to je naša najbolj otipljiva vsakdanjost.

To spoznanje kaže smer prizadevanjem vseh rodov Slovencev, ki jim je mar duhovno in telesno zdravje rodne zemlje. „Zdrava budi, moja lepa domovina!“

Danes po slovenski zemlji naše žrtve nimajo grobov, ker so jih izravnali; križev ni nikjer, ker za križe ni prostora v komunističnem kraljestvu; zemskih ostankov ni videti, ker so zasuti s kamenjem in črno skorjo nepriзнanaj ain laži. A so povsod, ker duhovne in fizične navzočnosti pobitih ni mogoče zabrisati. Če bi kdo izmed bodočih rodov kdaj podvomil o resničnosti teh dejstev, bi lahko ob izpremenjenih razmerah poromal tja v Kočevski Rog ter začel spoštljivo kopati. Našel bi še vedno z žico zvezane zemске ostanke tistih, ki že osemtrideset let tam molčijo. Čim globlji je njihov molk, tem bolj je glasen, in čim trdneje so njihove roke zvezane, tembolj se stegujejo kvišku. Njihova mrtva usta so vedno odprta v zadnji molitvi, kličejo pravico, ne samo za.

se, ampak za vso Slovenijo, ki danes trpi pod rdečim jarmom. Mrtvi domobranci in druge žrtve v množičnih grobovih so svojim krvnikom na oblasti živa vest, ki jim kot razbeljeno železo pritiska na čelo pečat zločinstva, ki ga ne bodo mogli nikoli izbrisati.

Tragika naših žrtev se je danes sublimirala in se spremenila v brezčasno navzočnost, ki ne bo nikoli zamrla. Njihove oči so uprte v nas in skozi nas gledajo v zgodovinsko večnost. Nam je dano živeti v posebnih časih in razmerah. Tako kot so oni sprejemali smrt, sprejemamo mi življenje z odgovornostjo in zavestjo poslanstva, ki nam je naloženo. Bodimo ponosni nanje! Razkropljeni leže po slovenski zemlji v množičnih grobovih in kličejo božji blagoslov nanjo in na nas, da vztrajamo v dobrem. Da bo tudi zaradi našega prizadevanja slovenska zemlja nekoč deležna svobode v pravici, resnici in ljubezni!

Andrej Fink

Obletnica

Spoštovane članice naše Zveze! „Ob tihih večerih sem zaslišal iz daljave jok. Odložil sem pero in prisluhnil. V duhu sem zagledal bitje, nesrečno, žalostno in trpeče. Vzpenjalo se je po strmini življenja in omahovalo pod težo gorja. Zajokal sem, ker je

bilo tako zelo podobno ubogi Pont des Artski beračici...“

Te besede je če pred časom napisal francoski pisatelj duhovnik Pierre L'Ermite in ob njih sem se spomnila naše narodne tragedije...

Obmolknila je in se za hip zamislila. Zvezna predsednica Karla jo je naprosila, naj se v imenu članic Zveze spomni mrtvih bra-

rajo nikdar popolnoma zaceljene rane...

Zunaj se ponuja argentinska zima, a v dvoranici so vstali daljnji, pomladanski spomini...

Tisto soboto, v pričetku maja je sijalo sonce. Hitrih korakov, kot vedno, je šla iz službe domov, kar pri Rotovžu nepričakovano sreča Zoreta. Bil je prijatelj njenega brata in dober znanec vse družine. Nosil je prazen nahrbtnik. „Mama mi ga je napolnila, še danes grem,“ ji je pojasnil na njen začudeni pogled. „Greš z menoj, rad bi ti dal nekaj v spomin?“

Zbrale smo se, da počastimo žrtve naših dragih slovenskih domobrancev, pa naj se obenem spomnimo tudi na njih matere; vse tiste, ki so jim dale življenje, na videz zato, da ga jim je rodni brat spet vzel. Pokol naše vojske je prevzel in užalostil ves pošteni slovenski rod; zavil v črnino duše njih dragih: očetov žena, ostalih bratov, sester in prijateljev. A verjetno nihče ni bil tako globoko prizadet kot njih matere...

Šla sta na njegov dom. Zoretova mama je brez besed vzela nahrbtnik, ji bežno odzdravila in skrbnih rok polagala vanj že pripravljeno perilo. Zore je šel v sobo in jo poklical. Obstala je na pragu in se začudila. Stene so bile polne njegovih slik, risb, skic. „Eno si vzemi,“ ji je ponudil. Katero? Negotova jih je z očmi preletela. „Kar sam zberi,“ mu je

tov. Ni bilo lahko zanjo, kot za nikogar ne. Ne, ni lahko ne govoriti, ne pisati, ne misliti o vsem tem! Boli. V duši vsakega vstajajo mrtve prikazni in se odpi-

svetovala. Dal ji je belokranjski motiv. In med redkimi rečmi, ki jih je prihodnji dan tudi ona, begunka, rešila s seboj, je bila ta slika. Res, v torbici prepognjena... Po letih jo je dala, že v Argentini, v okvir...

Marsikatero mater, ki je v mislih in molitvah spremljala svojega sina na nevarni poti, je našla vest, strašna, nečloveška, da ji je sin padel ali bil zajet. In spet druge so izvedele o pokolu v tujini sami, ko so s trepetajočim srcem poslušale pričevalca o vrnitvi... Naenkrat je celo taborišče zajokalo, vzvalovilo, na pol zadušeni kriki so pričali o agoniji domačih in uboge matere so se zrušile brez upanja, da še enkrat vidijo svojega sina, da, morda več sinov. Prav tako se je tudi po daljnih, domačih vaseh razvedela njih usoda. Družine so sklonile glave. V vsej tej grozi je vstajalo eno samo upanje — in to je bil Bog. Vera vanj je zagotavljala pomoč trpečim. Molitev jim je pomagala, da so verjeli, da so njih sinovi, z božjo pomočjo, prestali najhujše.

A še dolga leta, morda vse življenje, sirote niso našle svoj srčni mir. Vsako pismo domov ali od doma, vsak god, rojstni dan, vsaka fotografija jih je spominjala tistega.

Kako mati težko prestane naravno smrt svojega otroka! In koliko teže, skoraj nemogoče, pa ji je prestatati nasilno ubitega otroka! V duhu ga vidi pred se-

boj še majhnega, še neboljjenega, tako njenega!

Leta so tekla in iz tistega otroka je zrasel mlad fant, mož, morda oče lastnih otrok. A v materinem srcu je še vedno in kljub času njen mali. Najprej je skrbela zanj, morda le potihom, z molitvijo in dobrimi željami...

Med tistimi materami, ki so zaštonj čakale sinove vrnitve, je bila tudi Zoretova. Nikomur ni tožila. Zaprla se je vase in se spraševala, čemu sploh še živi!

Bog sam ve, koliko naših fantov in mož je na poti trpljenja, pa prav posebno še v zadnjih trenutkih zahrepenelo po materi! Koliko jih je v smrtnem boju, kot v viziji, videlo spet lastni dom in mamo, ljubo mamo v njem!

Poznam ženo, ki od sinove smrti naprej, kljub dolgim letom, nikdar več ni slekla črnih oblačil. In spet drugo, ki jo je vsako jutro, mesec za mesecem in leto za letom, prebudilo v mislih nanj! Zadnja misel zvečer je hitela k njemu, zjutraj spet prva. Nihče, ne hčerka, ne vnuki, ji niso mogli nadomestiti izgubljenega!

Osemintrideset let je poteklo od tedaj. Zasute jame je gotovo že zdavnaj preraslo grmovje, morda tudi drevje. Tudi verjetno veliko mater ni več med nami. Ne tukaj in ne doma. Srečale so se s sinovi pri Bogu, zanje je minilo trpljenje. Ostal pa je spomin. Spomin na naše mrtve brate, na borbo, na izdajo in na vse nedolžne žrtve tega.

Res, življenje je teklo. Osemintrideset let ni malo v življenju enega človeka! Iz mladostnika naredi moža, iz srednjih let že starejšega človeka.

Ko je po dolgih letih sorodnica ponudila materi, da jo pospremi na sinov grob — nekako se je razvedelo, kje je pokopan —, se je mati uprla.

„Ampak zakaj ne,“ se je čudila družina.

„Zato, ker vem, da tega ne bi prenesla. Tisto ni pravi grob. Ni ma križa, ne rož in ne blagoslovljene zemlje. Vem, da bi se spotikala ob kamenju in grmovju in nehote iskala njegovo truplo. Kaj se ni zastrupila voda v potoku zaradi krvi mrtvih, ki je pronicala vanjo? Kaj ni poginjala žival, ki jo je pila? Kri naših otrok!“ Z drhtečo dlanjo si je pokrila obraz.

„Pustite me,“ je zaprosila. „Ne govorite mi o tem, ne nagovarjajte me! Slišala sem, da so nekje nad jamami videli svetlobni lesk. So to duše, je spomin? Mor-da slaba vest krvnikov? Ne morem prekopati sinovih kosti in

jih prenesti na posvečeno zemljo. Naj torej tam spe... Zame je pri meni,“ pokazala je na njegovo sliko na nočni omarici — „pri meni in pa pri Bogu.“

Spet je z odsotnim pogledom preletela prostor in se zgrozila. „Moj Bog, kaj je res že preteklo toliko let! Naša rosna mladost je uvela in z njo vred naše iluzije. Tudi zanjo se Zore ni postal? V duhu ga še vedno vidi mladega, zasanjanega v umetniški svet. Rad bi posnemal naravo, zajel vse mavrične barve, oživil na papir gozd in polje, pesem in pravljico. Kaj se mu ni vse to v onstranstvu posrečilo? Bog mu ni dal umetniški dar zato, da bi mu ga krvniki ukradli. Lahko so mu vzeli življenje, a duše mu nihče ni mogel vzeti. In sedaj stoji v senci večnega Umetnika!

Položila je papir na mizo in skozi meglo videla, kako so članice Zveze vstajale. Predsednica Karla se ji je približala. Stisnila ji je roko.

Lejla je vzela plašč in odšla v večerni hlad. Rezi Marinšek

Kako lahko je živeti s teboj, Gospod, kako lahko je verovati vate! Ko se moj zbegani um umika in omahuje, ko najmodrejši ljudje ne vidije dlje od tega večera in ne vedo, kaj bodo delali jutri, mi ti jasno daješ gotovost, da si, in skrbiš, da se ne bi zaprla vsa pota, ki vodijo k dobremu.

Z vrha zemeljske slave se oziram začuden, oziram na pot, ki sem se na njej razsipal do tistega časa, ko mi je bilo dano, da sporočim odsev tvoje svetlobe, Gospod.

Daj mi, kar potrebujem, da še naprej odsevam tvojo svetlobo. Za tisto pa, kar jaz ne dospem storiti, vem, si že druge določil, naj dovršijo.

Aleksander Solženicin

VELIKI GREH

Vsa plaha si in revna, gruda rodna,
kot drobna dlan se skrivaš med gorami.
Mladi smo, v nas se hrepenenje drami,
za morjem, pravijo, je zemlja plodna.

Iskati hočemo poti čez morje,
otrokom ti ne moreš dati kruha,
do dna smo segli v tvoja nedra suha
in zadnje smo iztrgali ti skorje.

Zato na pot, dokler še kri je topla,
dokler nas še opajajo želje.
Ko duša zadnje sape bo izsopla,

morda se v tvoja vrnemo zavetja.
Takrat ni treba kruha in ne cvetja,
samo grobov naj izprosijo roke.

SEN O VRNITVI

Ko boš, tujina, vso mi kri izpila,
ko neizgovorjena bo beseda
prišla kot ogenj mi na usta bleda,
bo davna želja domu me vrnila.

Na srce dal prsti bom kot zdravila,
sprejel me vase bo pozdrav sosedu,
spoznala na planini me bo čreda
in v duši bo zaplala nova sila.

Okusil spet bom sok planinskih trav,
— spomini nanj skelijo kakor rane,
ki jih zastrupil dolgih cest je prah.

Domači kraj, kako mi spet boš drag!
Kako bom ljubil gore razkopane,
dokler ne bom nad njimi tih zaspal.

ZAMAN

Klečim na skali, sklonjen nad prepad
čez gore zarje pljuskajo valovi,
skoz mrak dehtijo brinovi sadovi
kot žalost, da izgubil sem zaklad.

„Odpri mi, kralj Matjaž, svoj mrtvi grad!
Glej, mater zapustili so sinovi
in dan nad zapuščenimi grobovi
se kmalu nagnil v večni bo zapad.

Daj, vstani in pokliči spet otroke,
ki iščejo darov od tuje roke
in bolni sanjajo o mladih dneh!“

Gubijo klici se v odmeve blazne.
Zaman mi pest razbija stene prazne,
le noč v obraz mi meče žgoči smeh.

France Balantič

MED PESMIJO, MOLITVIJO, IN JAPONSKIMI OTOKI

Še sedemnajst in dve tretjini let
do praga dvajsetprvega stoletja!
Morjé japonskih množic v breg udarja —
usmili se, vseh žetev Gospodar.

In breskve s češnjami in češpljami
žaré, dotlej da dež jim cvet razlije
in nam se smrt brezkončen zdi kanal —
usmili se, življenja Ustvarjalec.

Pri nas prepevamo, ko se bogov godovi
in Bude vračajo v spomin domov,
mrtvaki s krili sanj in hrepenenj —
usmili se, Izpričani Vstajenja.

Usmili se! Le s Tvojo pomočjo
zares na Tvoji zaživimo poti
Ljubezni, izrečene v ljudstev čas,
naš Bog z nesmrtnim, križanim Obrazom.

Vladimir Kos

Kristjan in politika danes

Kristjan

Preprosto povedano je kristjan krščena oseba, ki veruje v Boga in odrešenje Kristusovo ter po veri tudi živi. To pomeni, da v vsakdanjem življenju povsod izpolnjuje božje zapovedi in svoja dejanja uravnava po nauku evangelija in Cerkve.

Samo osebna vera ni dovolj, posredovati jo mora z zgledom svojemu bližnjemu, najprej v družini in potem v družbi. Kot si prizadeva za lastno popolnost, to je stalno izpopolnjevanje v veri, se mora truditi za pokristjanjenje okolja, v katerem živi. Posameznik to bolj težko doseže, zato mora čim več kristjanov živeti praktično krščanstvo in ga izpovedovati.

Toda tudi to še ni dovolj. Postati mora vest in vodilo organizacijam družbenega življenja od najnižjih do najvišjih, tudi nosilcev oblasti. Gre za pokristjanjenje družbenega življenja v vsej njegovi realni razsežnosti.

Nikoli niso nosilci pokristjanjevanja neke norme, zakoni, deklaracije in dobre želje, ampak ljudje. Družba je vedno taka kot so ljudje v srcu in duši, norme, zakoni in programi so samo sredstvo, orodje, da se do tega pride. Zato morajo priti v vodstvo družbenih ustanov, če hočemo, da bodo krščanske in bodo

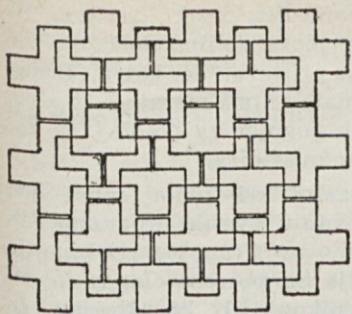
uravnavale svoje delo po krščanskih načelih, krščanski ljudje, močne krščanske osebnosti.

Za dosego vodstva v družbenih ustanovah obstajajo v sodobni pluralistični družbi odgovarjajoča pota in organizacije. To so predvsem politične stranke, preko katerih se v demokratični družbi občani svobodno odločajo, ali bi se morali, komu zaupajo vodstvo družbenih ustanov. Te se razlikujejo po idejni orientaciji, izraženi v vsakokratnem programu, ki predstavlja njihovo politiko.

Politika

Beseda politika ima več pomenov. Navadno se dandanes nanaša na vsakokratno družbeno realnost. Prvotno je pomenila določen politični sistem, pozneje pa je dobila širši pomen. V tem najširšem pomenu besede je politika umetnost vladanja, uči, kako voditi družbene zadeve določene človeške skupnosti za skupno dobro. Je tudi umetnost realizacije možnega v danem času in okoliščinah, ker upošteva življenjski realizem.

Pri praktičnem delu je politika vedno izraz vsakokratne družbene realnosti, predvsem medčloveških odnosov in potreb. Lahko bi rekli, da pomaga urejevati človekove odnose do sočloveka in

ljudi, ki živijo z njim v isti ožji, širši ali mednarodni življenjski skupnosti, v kateri izpoveduje svoje prepričanje, težnje in moralno zrelost.

Kot že rečeno, se politika projektira v praktičnem življenju preko političnih organizacij, ki s pomočjo idej, ki so jim lastne, oblikujejo programe in cilje svoje politike. Projekti in programi ne smejo biti mrtva črka, besede, ki jih odnese veter in izginejo v zraku, ampak jih je potrebno spraviti v življenje s sodelovanjem članov in čim večjega števila občanov. To delo ima svojo tehniko predvsem v pridobivanju aktivne in stalne podpore večine.

Za vsako politično stranko je zelo važno, da ljudje sprejmejo njen politični program. Ta pristanek se izraža v zavestnem sodelovanju in sožitju. Brez sožitja in sodelovanja vseh članov so prizadevanja njihove politike neuspešna. Vsakokratna večina v vodstvu ali na oblasti je dolžna iskati sožitje z manjšino, če že ne more doseči njene aktivne podpo-

re. Tudi manjšina ima dolžnost, da s svoje strani išče sožitje z večino. To je potrebno za realizacijo vsakega programa in dela, ki išče skupno dobro skupnosti, je temelj demokratično urejene družbe.

Kot človekova aktivnost je politika podrejena božjim, naravnim in moralnim zakonom. Brez te podrejenosti ne more biti uspešna in koristna človeku.

Kristjan in politika

Kristjan in kristjani niso izolirana bitja, dandanes živijo v zelo razgibani in komplicirani pluralistični družbi. Pridejo v stik in čutijo vse težave sodobne družbe. Neizogibno se srečujejo tudi s politično aktivnostjo sebi enakih in ljudi drugega, celo nasprotnega prepričanja. Tako je dandanes politično življenje zelo pestro, stranke se trudijo priti na oblast.

Včasih so bili nekateri kristjani mnenja, da jih politika ne zanima. Smatrali so jo za nepoštenost, zanje nevredno aktivnost. Navzeli so se neke indiferentnosti s prepričanjem, da z izvrševanjem osebnih verskih dolžnosti opravijo svojo dolžnost.

Že dolgo časa, če že ne vedno, je tako mnenje popolnoma zgrešeno. Če se politika preko državne oblasti in zakonodaje vmešava na področja, ki pripadajo samo Bogu, kristjan in kristjani ne smejo ostati brezbrizni in nezainteresirani. Sedanja večkratna

uzurpacija oblasti s strani nekrščanske politike kristjane naravnost sili, da se zanimajo za politično življenje.

Kristjani, mišljeni so laiki, imajo dolžnost, da ustavijo val razkristjanjevanja, ki ga povzročajo krščanstvu nasprotne politične stranke. Eno izmed močnih sredstev za ustavitev tega je, da si ustanovijo lastne.

Ne gre za ustanovitev krščanske politične stranke, ampak za stranko kristjanov laikov. Ta stranka ali stranke so laične ustanove vernih ljudi, ki hočejo tudi v političnem življenju uresničevati krščanska načela. Tega stališča ne gre istovetiti z laicismom, ki je veri nasproten ali celo sovražen. Tako je stranka odprta vsem ljudem dobre volje, ki sicer niso krščanskega prepričanja, a so pripravljeni podpreti plemenita prizadevanja kristjanov.

Kristjan ima dolžnost, da podpira stranko svojega prepričanja, ker le tako ima jamstvo, da bo družba, v kateri živi, tudi v bodoče krščanska in svobodna. Ta podpora je dvojna, z aktivnim članstvom ali s podporo v javnem mnenju in pri volitvah, je njen zvest somišljenik. Neodločen ne bi smel ostati nihče.

Član postane, kdor se odloči za aktivno politično delo, to je, da prevzame vodstvena mesta ali drugače sodeluje pri pripravi programov, akcij in izbiri kandidatov. Pasivni član ali somišljenik

pa mora biti vsak kristjan, izpolniti mora volilno dolžnost, razen v primeru, če kateri izmed kandidatov nima moralnih in strokovnih pogojev za položaj, za katerega kandidira.

Stranka kristjanov mora pri oblikovanju svojih programov in pri delovanju upoštevati mnenja in želje ter potrebe članov in somišljenikov, jih koordinirati in pokazati, da je vredna njihovega zaupanja.

Dober kristjan mora svoje krščansko politično prepričanje posredovati tudi bližnjemu. To se začne v družini. Starši morajo nuditi svojim otrokom celotno krščansko vzgojo in v to dandanes spada tudi politična. Otroke morajo poučiti o družbenem življenju, o nalogah in potrebi političnih strank in njegovi dolžnosti. Le tako se bo lahko pravilno orientiral in ko bo dorasel, se pravilno odločil in oddajal svoj glas. Zgrešeno bi bilo to vzgojo zane-marjati, češ, se bo že sam odločil, ko bo prišel čas. V tem primeru bodo namesto staršev tudi otroka politično vzgojili šola, krščanstvu nenaklonjeno javno mnenje in ulica.

Da to vzgojno nalogo starši zmorejo, se morajo zanimati za družbeno in politično življenje. Če jih pa ta vprašanja ne zanimajo, so s svojo pasivnostjo odgovorni za zakonodajo o razporki, ubojih nerojenih in za vse, kar za bodočnost pripravljata človeku nekrščanska politika in zna-

nost, ko hočeta posegati v korenine človekovega življenja in iztrgati Boga iz njegovega srca in duše.

Posebna dolžnost mladih

Danes mladi se bodo morali v bodoče zelo resno spoprijeti v političnem življenju zaradi razkristjanjevanja, ki grozi človeštvu. Pripravljeni bodo morali sprejeti kandidature za vodilna mesta v družbi, se truditi, da jih dosežejo, ker bodo le tako lahko ohranili civiliziranemu človeštvu krščansko kulturo in obraz. Papež Janez XXIII. o tej dolžnosti uči: „Ob tej priložnosti spet opominjamo naše sinove; naj se živahno udeležujejo dela v družbenih zadevah in naj si prizadevajo za pospeševanje skupne blaginje vsega človeštva prav kakor vsak svoje dežele posebej. Razsvetljeni od luči in gnani od ljubezni do bližnjega naj si tudi prizadevajo, da ustanove z gospodarskimi, socialnimi, kulturnimi in političnimi nalogami ne bodo ljudi ovirale, marveč podpirale v njihovem lastnem izpopolnjevanju v naravnem in nadnaravnem redu.“

„Da prežmejo omiko z zdravimi načeli in jo prepoje s krščanskim duhom, pa seveda ni dovolj, da so naši sinovi razsvetljeni z lučjo vere in polni goreče želje,

NAMEN APOSTOLSTVA MOLITVE ZA JUNIJ

SPLOŠNI: Da bi duhovniki znali ljudem predstaviti ljubezen Kristusovega srca.

MISIJONSKI: Da bi papeževe smernice v apostolskem pismu o družini „Familiaris consortio“ oblikovale družinsko življenje tudi v deželah, kjer je katolištvo v manjšini.

da pomagajo pri delu za blaginjo; biti morajo zraven v družbenih ustanovah in v njih uveljaviti vpliv na njih ustroj.“

„Ker je pa sodoben način človeškega in političnega življenja ves prežet z vedami in tehničnimi najdbami, se nihče ne more v javnih ustanovah uveljaviti, če ni znanstveno podkovan v svoji stroki, če ne pozna tehničnih spretnosti in ni končno v izvrševanju svoje stroke izkušen“ (Pacem in terris, tč. 144, 145, 146).

Mladi naj te prošnje in vabila dobrega papeža nikoli ne prezrejo, ampak se dosledno po njem ravnaajo. Avgust Horvat

Eno spoznanje pa mi je rodilo popotovanje skozi dolgo dobo življenja, to namreč: človek ostane človek do sodnega dne. Nad človeštvom pa veje božji duh in snuje božja misel. Na naše drzno vprašanje: Zakaj takó in ne drugače? bo od odgovorila večnost.

Franc Saleški Finžgar

Lažni in resnični mir

Glasilu ustanove „Cerkev v stiski“ je v decembrski številki prineslo članek svojega ustanovitelja in bivšega voditelja p. Werenfrieda van Straatena. Piše takole:

Werenfried je moje ime in pomeni „Tisti, ki se bori za mir“. V resnici je celo moje življenje bilo boj za mir med Bogom in ljudmi in med temi slednjimi. Ni bilo naključje, da se je naša ustava rodila v adventu kmalu po drugi svetovni vojni, ko je ranjeno človeštvo hrepenelo po Knezu miru.

Med mojimi romanji po razrušeni Evropi se mi je odkrila hudičeva hinavščina komunizma, ki skuša izrabljati revščino za to, da razdene človeštvo in zruši prestol troedinega Boga.

Lažni pacifizem

Sedaj poziva svobodne ljudi, naj delajo za mir in se odpovedo orožju, toda njegov nespremenljivi cilj ostane totalna vojna proti Vsemogočnemu in da bi se vse človeštvo podvrglo suženjskemu jarmu komunizma.

Preveč pacifističnih gibanj pripada peti koloni komunizma. Dejstvo je, da ta gibanja s svojim geslom „Mir brez orožja“ in z izrabljanjem upravičenega strahu pripravljajo pot Rdeči armadi, če se tega zavedajo ali ne. Številna teh gibanj imajo dvojen obraz: ko trdijo

o sebi, da so v službi miru, oznanjajo umor otrok v materinem naročju in po celem svetu vodijo vojno zoper nedolžne še nerojene otroke. To je začetek konca. Kajti če milijoni mater lahko brez kazni smejo moriti svoje otroke, potem ni moralne ovire, ki bi mogla preprečiti svetovni pokol.

Lažnivi preroki tega „totalnega miru“ pozabljajo na spodbudne besede apostola Pavla: „Nadenite si vso bojno opravo božjo, da se boste mogli ustavljati hudičevim zvižčajem“ (Ef 6, 11). Ti borci za mir „niso opasani z resnico“ in „nimajo pravice za oklep“, kajti nikoli ne omenjajo nečloveškega trpljenja v koncentracijskih taboriščih Sovjetske zveze. Namesto miru z Bogom oznanjajo preplah in zaskrbljenost. Tako razbijajo „ščit vere“ in ga nadomeščajo s praznim malodušjem. Namesto „čelade odrešenja“ nosijo obveze na očeh.

Zlorabljanje svetopisemskih besed

Že dolgo je tega, odkar je modernistično razlaganje sv. pisma spremenilo „meč Sv. duha, to je božjo besedo“ v nož iz plastike, ki nikomur ne škoduje.

Kdor išče opore za svoje pacifistične sanje v sv. pismu, bi moral zbrisati marsikatero stran. Mo-

ral bi predvsem zbrisati Jezusove napovedi o koncu sveta. Moral bi pozabiti te besede, ki so sedaj na žalost za milijone in milijone ljudi grenka resničnost: „Ne mislite, da sem prišel zato, da prinesem mir na zemljo; nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč. Prišel sem namreč, da ločim sina od očeta in hčer od matere in snaho od tašče; in človeku bodo sovražniki njegovi domači“ (Mt 10, 34-36).

Nikjer ni v evangeliju zapisano, da moramo preprečevati vojne tako, da se s prekrižanimi rokami predamo izsiljevanju diktatorjev, ki hočejo celemu svetu vsiliti svojo brezbožno diktaturo. Na nobeni strani ni zapisano, da moramo iz strahu pred novo vojno odpreti vrata Evrope strahotam, kot se dogajajo na otočju Gulag (tako Solženicin imenuje sovjetska kazenska taborišča), kjer je bilo že več žrtev kot jih je zahtevala zadnja vojna. Nikjer ne najdemo zapisano, da bi moral sv. Mihael, knez nebeških trum, trpeti upor zoper Boga in se predati Satanu samo zato, da bi užival mir.

Kdor v svojem zgrešenem gledanju meri, da je mir največja dobrina, se predaja Zveri iz Apokalipse, ki je o njej zapisano: „Začuden je ves svet gledal za Zverjo govoreč: Kdo je Zveri enak in kdo se more z njo vojskovati?“ (Raz 13, 4). Toda Bog je nad Zverjo.

Res je, moramo se bati atomske bombe, hudiča in neukrotljive zveri, ki drema v vsakem človeškem srcu. Vendar kdor ne vidi drugega

kot to, je nezvest evangeliju. Tak človek pazi samo na nevarnost, na nevihto in na razburkano morje; seje preplah, ki vodi v brezup in v polom.

Vsak dialog še ne vodi k miru

Za prvi dan leta nas je sv. oče Janez Pavel II. pozval k molitvi za mir pod geslom: „Dialog je pogoj za mir“. Dialog pa pomeni ne samo razgovor, temveč tudi zavest lastne moči in pravice. Saj se hlapec ne more razgovarjati s svojim gospodarjem. Danes npr. Poljska. Kdor se čuti krivega, se prav tako ne more razgovarjati s svojo žrtvijo. Češkoslovaška se npr. leta 1938 ni mogla razgovarjati z nacistično Nemčijo, temveč je morala samo pristati na Hitlerjev diktat.

Mi hočemo torej mir med narodi, med državami? Mir med demokratičnim svetom, ki je združen v Atlantskem paktu, in med socialističnim blokom, ki je združen v Varšavskem paktu? Seveda hočemo to vsi. Toda pogoj je dialog na enaki ravni. Ne po poljsko in ne po češkoslovaško, kot bi želeli razni pacifisti in radikali s svojimi povorkami in s svojim kričanjem.

(Katoliški glas)

Prometnik zahteva od voznice avta vozniško dovoljenje. Ta mu ponudi torbico: „Poiščite ga sami! Jaz brez očal nič ne vidim.“

Resnica in življenje

„Kaj je resnica?“ je naveličano in morda tudi utrujeno vprašal oblastnik, ki se je bal odgovornosti. Podobno sprašuje veliko sodobnikov — iz istega razloga.

Pilata beg pred odgovornostjo ni mogel rešiti; kljub umivanju rok je bil odgovoren.

Zanikanje resnice ne spremeni naše odgovornosti. Za resnico smo odgovorni — v kolikor smo jo mogli spoznati. Vendar resnice navadno ne zanikamo, ker ne bi verjeli vanjo, temveč ker nam ni všeč taka, kakršna je. Bojimo se njenih posledic.

Ali bi brali v sv. pismu opomin: „Resnica vas bo osvobodila...“, če ne bi njegov Avtor poznal tega človeškega strahu? Kot vsak strah premagamo tudi tega, če pogumno pogledamo to — česar se bojimo. Resnica nas osvobodi — tudi strahu pred resnico.

„Jaz sem Pot, Resnica in Življenje...“, je dejal učlovečeni Bog. Ni težko razumeti zagotovila, da je le On tista pot, po kateri bomo prišli do končnega smotra, ki je večno življenje. Če bomo hoteli... Pot namreč ni tekoči trak, ki nas pripelje nekam brez lastne volje. Po poti je treba hoditi. Na poti se je treba odločati za vsak korak...

Jasna je tudi trditev, da je On edini vir življenja. Življenje je izraz in posledica ljubezni. Kadar izvira iz neskončne in vse obsega-

joče ljubezni, dobi tudi življenje neskončno silo in obseg. Prav kakor ni ljubezni, ki ne bi bila odsev Stvarnikove ljubezni, ni življenja izven Njega.

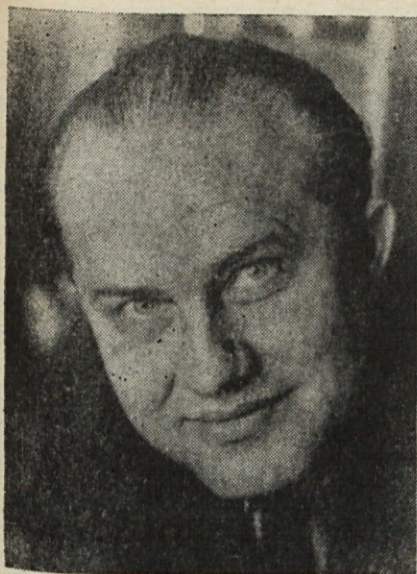
A zakaj Resnica? Kako naj razlagamo trditev, da je Bog isto kot Resnica? Resničnost je skladnost naše predstave s stvarnostjo. Resničnost je skladnost našega spomina s preteklostjo. Resničnost je skladnost videza z bistvom. Vsota vseh resničnosti je skladnost stvarstva s svojim smotrom. Kje je tu mesto za Boga?

Brez spoznanja in priznanja Stvarnika so za človeka stvari resnične, v kolikor in kakor se mu zde resnične. Neskončna globina stvarstva dopušča človeku le delno, to je vedno nepopolno poznanje resničnosti. Brez Stvarnika verjamemo v videz in dvomimo v resničnost.

Pogled na stvarstvo s Stvarnikovo pomočjo in iz vidika ustvarjenja pa zagotavlja omejenemu človeku, da bo njegovo poznanje, čeprav delno in omejeno, vendarle pravilno, to je — resnično.

Ker je vse stvarstvo le odsev Stvarnika, je Stvarnik večja resničnost kot stvarstvo. Bog je tedaj vsota in vir vseh resničnosti in zato Resnica sama.

A kaj to nam? Čemu je potreba, da neskončni Bog poudari, da je On ob vsej polnosti tudi polnost

resnice? Zakaj je primerno, da se nam je razodel ne le kot Pot in Življenje, temveč tudi kot Resnica?

Ko na svetu ne bi bilo laži, bi bilo poudarjanje resnice nepotrebno. Vse, kar bi poznali, videli in vedeli, bi bil nedvomen odsev stvarnosti. Čeprav nepopolno, bi bilo naše poznanje — resnično.

Hudič pa je v svojem napuhu hotel biti enak Bogu in tudi on ustvariti svoje stvarstvo. Pri tem je bil in je brez moči. Ne more ustvariti ničesar niti spremeniti bistva ustvarjenih stvari. Edino, kar more doseči, je varljivo spreminjanje videza. Zato je hudič iz napuha postal — oče laži.

Vse, kar ni resnično, je lažno in zavaja človeka tako od resničnosti stvarstva — kakor od Stvarnika. Pomota pri iskanju resnice je po-

sledica zameglenosti uma in oslabilosti volje, ki sta sadova grešne tradicije človeškega rodu. Vztrajanje v zmoti pa slabost rodu še poveča — z osebno krivdo.

Vse človekove nesreče so žalostna posledica napuha, ki noče sprejeti od Boga dane stvarnosti. Ta odpor do Resnice ustvarja neravnovesja v stvarstvu. Hotene ali nehotene neurejenosti nas zavajajo z lažnim videzom od pravega spoznanja resničnosti in od pravega reda. Tako je postal človek vzrok nereda v naravi in svoje lastne zmede. Na ta način ni težko razumeti, da je tudi največja od naravnih nesreč — smrt, dobila svoj tragični pečat z lažjo.

Postane pa tudi jasno, da je resnica vedno pogoj življenja.

Širjenje resnice v vseh oblikah: znanstveni, zgodovinski, verski, družbeni, je vedno širjenje življenja. Zato je resnična služba resnici vedno povezana z ljubeznijo, ki je vir življenja.

Resnica, tudi najpreprostejša, je vedno neskončno globoka, ker je neskončen njen zadnji vzrok. Zato ne more biti človek nikdar „lastnik“ resnice, niti se je ne sme posluževati, temveč ji mora služiti. Le tako resnica rešuje njega in njegove bližnje.

V kolikor resnico spoznamo, moramo biti ponižni do nje, kar pomeni, da zaupamo Njemu, katerega odsev je, in ne naši lastni prebrisanosti. Ponižni pa naj bi bili tudi do bližnjega, kateremu jo hočemo posredovati, kar pomeni, da

se mu moramo približati z ljubeznijo in dobrohotnostjo. A prav zato mu prikažimo, z vso gorečnostjo, resnico tako kakor jo poznamo.

Pri tem pa se ne čudimo, če se resnica celo ob stiku z zmoto bližnjega večkrat poglubi in zablíši še v novi jasnejši luči. To ni posledica zmote, temveč drobca resnice, ki ga je pod skorjo zmote čuval v sebi naš bližnji in ki nam je bil morda do tedaj prikrit. Ko-

liko bolj drži to v primeru, da krijemo v bližnjem resnično željo po Resnici!

Nj mogoče uspešno širiti resnice brez ljubezni, prav kakor je nemogoče imeti ljubezen brez sprejetja vsestranske in celotne resnice.

Obe skupaj pa se spajata v silovit ogenj — ki mu pravimo življenje.

Marko Kremžar

Izobrazba in vera

3. Verske vaje

Poleg verskega védenja so vsakemu verniku tudi za samo ohranjanje in poglobljanje vere potrebne še razne verske vaje. Že zato, ker so molitev, daritev, bogoslužje sploh prvi izraz vere (drugi izraz bi utegnila biti preusmeritev življenja v duhu vere, torej prenovitev nravi in prizadevanje za napredek v nravni popolnosti ali svetosti, tretji pa izliv tega notranjega življenja navzven v apostolatu in sploh v delih ljubezni). Kdor je Boga spoznal in zares priznal, ne more drugače, kot da ga moli, mu daruje sebe in vse, kar je in ima, ker je vse od Njega, vse naravnano k Njemu, da obžaluje vsako oddaljitev od Njega in Ga prosi odpuščanja, da ga sploh zahvaljuje za vse, kar je od Njega prejel. Toliko bolj pristaja to izobražencu, ki je več prejel in

je bolj sposoben presoditi, kaj je prejel.

Potem pa so verske vaje važne, ker se z njimi odpiramo milostim, ki jih potrebujemo že za samo verovanje, za vztrajanje in napredek v veri, zlasti pa za življenje po veri. Razen tega verske vaje spadajo k dolžnostim, ki nam jih vera nalaga, ter so tako že tudi same vsebina našega nravnega življenja. Verske vaje so naravni izraz resnične, žive vere (naraven v smislu, da po naravi spadajo k veri, ne tako kakor da bi ji brez truda same sledile), so disciplina telesa in duha, da postaneta voljnější za vero in za življenje po njej.

Tukaj nas v prvi vrsti zanimajo nekatere ugotovitve glede verskih vaj pri izobražencu. Spregovorili bomo o molitvi, daritvi, zakramentih in duhovnih obnavah.

i) Molitev je povzdigovanje duha k Bogu, kakor smo se učili v šoli. To pomeni, najprej, da ni povzdigovanje sebe pred Bogom, kakor ga poznamo iz prilike o farizeju in cestninarju in kakršna je nevarnost, kateri zlahka zapade prav izobraženec.

Molitev je povzdigovanje duha k Bogu. Za izobraženca to pomeni, da obrne k Bogu zlasti svoj um, svojo sposobnost ustvarjalnega in kritičnega mišljenja in svoje znanje. Zato se ponuja kot posebno prikladna za izobraženca premišljevalna molitev. To ne pomeni, da za izobraženca niso očenaš, zdravamarija in rožni venec. Nasprotno, saj tudi očenaš moremo moliti premišljevalno in

bi ga sploh morali tako moliti; podobno tudi druge običajne molitve. Potreben bi bil poseben molitvenik za izobražence, kjer bi našel molitve za razne priložnosti, hkrati z nekakimi „točkami za premišljevanje“: te naj bi ne bile nikakšne razprave, ki jih bralec trpno prebere, temveč kratke misli, ki bi nakazovale vsebino molitve ter izzivale asociacijo in zaključke ter tako napeljevale k dejavni osebni premišljevalni molitvi.

Prav bi prišel tudi neke vrste brevir za laične izobražence ali neke vrste „hoja za Kristusom“, zamišljena in napisana za laike. Kazala naj bi pot k laični duhovnosti, ki vsaj v konkretni obliki ni ista, kot jo iščejo redovniki. Varovati pa bi se bilo treba pri tem cenene čustvene mistike in puhlega govorniškega okrasja. Današnjemu človeka ugaja predvsem preprosta jasnost izraza in umljivost vsebine.

ii) Daritev je postavitev ali izročitev Bogu nečesa, kar je naše. Ker pa je vse, kar imamo, že dar istega Boga, v daritvi priznamo, da je od Njega vse, kar smo, imamo in zmoremo. Tako je obenem dobra šola ponižnosti, ki je je izobraženec precej potreben, da ne zapade umskemu napuhu, h kateremu, se zdí, ga nagiblje njegova izobrazba.

Vzor daritve je za kristjana sv. maša. Ta, kakor se sedaj bolj poudarja, ni le opravek duhovnikov, ki mu verniki le prisostvu-

jejo, včasih celo le telesno, marveč je sodarovanje Kristusa, duhovnika in vernikov.

Poleg daritve sv. maše pa imamo še razne druge možnosti darovanja: vsak dan moremo Bogu darovati svoje življenje, zlati novi dan, ki nam ga je naklonil, da se še bolj izpopolnimo in opravimo svoje naloge; svoje zdravje ter telesne in duševne zmožnosti, ki nam pri tem služijo; uspehe in neuspehe, radosti in bridkosti, pa tudi slabosti, katere želimo odpraviti. Zlasti izobraženec naj bi daroval svoje delo in svoje uspehe, da bi s tem priznaval, da so le božji dar in da le zato, ker mu jih Bog naklanja, more z njimi kaj doseči. Tudi tako darovanje je dober protistrup za prevzetnost, ki zalezuje človeka, ko vidi, da je dosegel kak uspeh in da mu ga soljudje priznavajo. Težje je tako darovanje, kadar je človek pripravljen svoje uspešno delo, ki mu prinaša tudi priznanja, opustiti, če bi uvidel, da je taka božja volja. Kako težko je storiti kaj takega, smo dobro čutili tisti, ki smo pred desetletji morali čez noč zapustiti službe in poklice, knjige in spise, možnosti ustvarjanja in objavljanja ter se lotiti drugih opravkov, ki ne samo niso bili tuji našim pravim poklicem in naši pripravljenosti, temveč so bili skromnejši, manj vidni, celo brezimni. To je bila za nas šola ponižnosti. Pa smo bili k temu prisiljeni, nismo tega naredili pro-

stovoljno. Koliko več je vredna žrtev, če je kdo voljan tedaj, ko lahko dela in mu ne grozi nikaka prekinitev, opustiti svoje delo in se lotiti česa drugega, če čuti, da je taka božja volja.

V prikazih življenja in dela zlasti severnoameriških vseučiliških profesorjev, posebno če so obenem duhovniki, sem opazil presledke, ko so opuščali učenje, se posvečali čemu drugemu in se kasneje vrnili k uku. Verjetno so jih njihovi predstojniki začasno oddaljevali od dela in se mi zdi, da se je v tem izražala dobra duševna higiena.

iii) **Zakramenti.** Kakor vsakdo drug tudi izobraženec potrebuje neprestane božje pomoči, da more pravilno živeti. Saj smo videli, da celo verovanje kot tako zavisi tudi od milosti, toliko bolj pa še uspeh v opravljanju vsega tistega, kar vera nalaga. Zato je tudi izobražencu potrebno, da se stalno zateka k virom te skrivnostne božje moči, k zakramentom.

Za naše razglabljanje pa prihajata zlasti v poštev tista dva zakramenta, ki ju prejemo večkrat in zadnje čase celo zelo pogosto, to sta spoved in obhajilo. Postavljata pa problem, ki ga menda prav izobraženec še posebno občuti.

Kakor v vsem ostalem življenju je tudi v veri potrebno, da si človek pridobi neke navade, ki mu lajšajo izvrševanje redno in pogosto se ponavljajočih opravil

in ga varujejo pred opustitvami in pred preveliko potrošnjo duhovnih sil. Saj kar z lahkoto opravi svoje večerne molitve, kdor jih redno opravlja, in hitro se dvigne s postelje ter odide k jutranji maši, kdor to redno dela. Če pa nekdo tega ni vajen, potroši mnogo sile že samo za to, da najde primeren čas za molitev ali moč, da se dvigne iz postelje in odide v cerkev, mnogokrat pozabi vse in zaspi.

Zato se priporoča redno prejemanje zakramentov; temu služijo tudi pobožnosti prvih petkov, sobot in nedelj in podobne, tudi zapoved, da se spovejmo vsaj enkrat v letu in v velikonočnem času spréjmi^{mo} sv. obhajilo. Red je potreben in koristen. Ima pa za človeka, kakršen je, posledico, da lahko postane brezdušna rutina ali se ji vsaj približa. Človek pa je po svojem duhu, to je po tisti strani svojega bistva, ki bi moral biti glavni dejavnik v teh zadevah, ustvarjalno bitje; vsako zadevo bi vsakikrat hotel na novo rešiti, doživeti kot nekaj novega. Spovedi in obhajila bi morali biti vedno novi miljniki na „poti na Karmel“, kakor sv. Terezija imenuje napredek v posvečitvi in bližanju k Bogu. Pa so često le mehanično ponavljanje istih obrazcev, naštevanje istih grehov, mrmranje istih pripravljalnih, zadoščevalnih in zahvaljevalnih molitev.

Izobraženec, pri katerem je um dobil še posebno nego in ki v po-

klicnem življenju redno opravlja delo, katero mu dopušča in celo nalaga svobodne in enkratne odločitve, mora še posebno bridko občutiti rutino v čisto duhovnih zadevah. Zdravilo proti temu je neprestano prizadevanje, da pristopa k zakramentom s tako pravico in naravnavo, kakor da to dela prvič — ali pa zadnjič v življenju. Za to bi mu služil tudi priročnik, ki bi vseboval gradivo za dobro pripravo in dobro zahvalo, tako, ki bi spodbujalo in celo sililo k dejavni pripravi in zahvali, ne ga puščalo pri trpnem ponavljanju istih obrazcev.

Koristno je tudi občasno prejemanje zakramentov v skupinah, ki imajo mnogo skupnega, morda vezano za duhovnimi obnovami, ki so prav zanje zamišljene in izpeljane.

iiii) Duhovne obnove: Izraz uporabljamo tukaj v zelo širokem in nestrokovnem pomenu. Obsega ne le kratke in celo zelo kratke duhovne vaje, kar običajno označuje, marveč tudi prave, zaprte duhovne vaje in ljudske misijone, in vsako drugo priložnost, ki služi bodisi utrditvi in pomnožitvi verskega védenja, bodisi buditvi in krepitvi volje za versko življenje. Celo lasten, zasebni študij verskih vprašanj in lastno versko vzgojo bi mogli šteti sem.

Take duhovne obnove nas morajo varovati pred padcem v samo rutino in pred počasnim usihanjem verskega življenja. Izo-

bražencu so še posebno potrebne, ker napreduje in mora napredovati v svojem strokovnem védenju in znanju, njegovo versko védenje in znanje pa ne sme zaostajati za onim.

Kolikor pa se izobražencu pri njegovem študiju in delu bude novi problemi, na katere običajno pridigarji, voditelji duhovnih vaj ali pisci verskosposbudnih člankov pozabljajo ali jih sploh ne vidijo, vsaj ne v njihovi enkratnosti in konkretnosti, bi bil potreben poseben tip duhovnih vaj, ki sicer ni povsem nepoznan. Že doma smo poznali razne krožke, kjer so se študirala pereča vprašanja in se razčiščevala v medsebojnem razgovoru.

Neke vrste diskusijski bogoslovni in pravoslovni sestanki bi lahko opravili važno nalogo. Voditi bi jih moral duhovnik (ali duhovniki), ki bi ne videl v vsa-

kem malo drugačnem mnenju krivoverstva, v vsakem vprašanju že grešnega verskega dvoma, in ki na vse to ne bi odgovarjal z obrazci, marveč bi res tudi on pomagal k poglobitvi in življenjski rešitvi težav. Ne smel bi se bati dotikanja vprašanj, za katere sicer meni, da so bila že dokončno rešena, ne se strašiti, če bi udeleženci tipali v smeri, ki bi se mu zdele tvegane. Tudi se ne bi smel bati, da udeleženci odkrijejo vrzeli v njegovem lastnem védenju, ki je omejeno kakor vsako drugo, ne bi se smel bati priznanja, da kakega vprašanja trenutno ne zna rešiti, pa se bo skušal poučiti in bo hvaležen za vsako pomoč, ki jo more dobiti od udeležencev, med katerimi je morda tudi kakšen, ki je globlje prodrl v zadevo, ker ga je bolj vznemirjala, kakor druge.

Vinko Brumen

Alojz Rebula

Sin človekov

(Nadaljevanje.)

A kaj, če se Kristus ni motil?
JAZ SEM RESNICA.

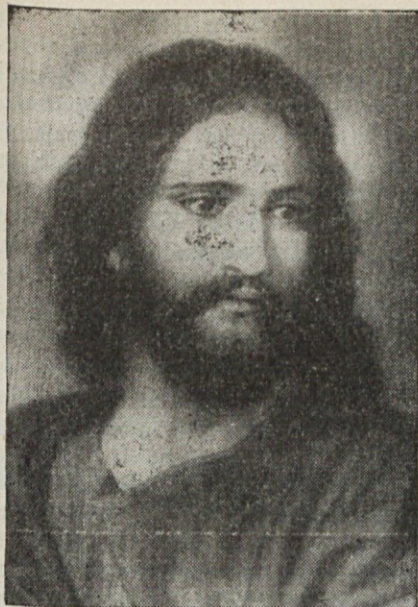
Od te Pravesti bi hoteli slišati prav to besedo celó v primeru, da bi se bila katastrofalno motila. Zakaj njena božanska samoprevara bi bila nad vsemi človeškimi resnicami, ki so do danes prišle

do nas. S Fjodorom Mihajlovičem Dostojevskim bi rajši pustili Resnico in šli za Kristusom, v svetlem brezupu...

A če se Kristus absolutno ni motil?

Nekdo, skromen kot nihče, izjavlja suvereno kot nihče, enkrat samkrat v zgodovini: JAZ SEM RESNICA.

S peščine takšnih ali drugačnih domnevanj, kakšen neki naj bi bil Človek-Bog, pristopimo zdaj k zgodovinskemu dokumentu, ki je Kristus njegov protagonist, se

pravi k evangeliju.

Zavrtime film Mateja, Marka, Luke in Janeza. Pravzaprav pojdimo skozi s kamero. Ignorirajmo, kar ni on, Protagonist. Lovimo s kamero samó njega. Napasimo si oči na njem. Skušajmo ga pretehtati. Skušajmo ga dešifrirati.

Najprej: kakšna je bila zunanost tega človeka? V kakšen obris se je zarisavala njegova postava? Kakšna je bila njegova fiziognomija? Kako je imel oblikovane roke? V kakšen ritem se mu je prožil korak?

Njegova telesna podoba nam ostaja nedosegljiva. Naša vizualna sla ostane nepotešena.

Nekateri eksegeti ne izključuje-

jo mogočosti, da je bil Kristus nepostaven. Glede na neko starozavezno prerokbo je bila izrečena celó domneva, da je bil grd. Ta mogočnost nas ne bi smela škandalizirati. Če je že ta Človek tako izzivalno podrl naše mesijanske domneve, bi bil lahko prav tako podrl tudi naše lepotne predstave. Zraven bi bil s tem privzel nase še eno solidarnost s človeškimi otroki: z vsemi tistimi namreč, ki jim je bil dan v delež zagrenjenosti takšen ali drugačen telesni nedostatek.

Vendar se večina eksegetov nagiba k domnevi, da je bila Kristusova zunanost normalna, celó postavna. Vsekakor ni verjetno, da bi si bili njegovi nasprotniki v svojem strupenem polemiziranju pustili ubežati mogočnost, ki bi jo jim nudila njegova telesna manjvrednost, kaj šele deformnost. Zabrusiti mu v obraz „grbavec“ bi bila na primer učinkovitejša žaljivka kakor reči na primer „tesarjev sin“, „pijanec“ ali „obsedeneč“, kakor so mu dejansko rekli. Evangelisti se ne bi bili pomišljali pred takšno veristično natančnostjo. O čem takim pa v evangeliju ni sledu. Tudi farizejska zlobnost si ne more privoščiti njegove zunanosti.

Naj bo tako ali drugače, njegova telesna podoba nam uhaja. A kljub temu si ob branju evangelija ne moremo kaj, da nas ne bi prevzel vtis silovitosti, suverenosti, spokojnosti, ki veje iz njegovega nastopa. Zato lahko dovolj

utemeljeno sklepamo na mogočnost njegovega pogleda, na zanos njegove kretnje, na dostojanstvo njegovega koraka.

Temeljni vtis, ki nas obide ob tem liku, je namreč vtis rezke moškosti. Tu nimamo kaj opravičiti s kakšno učenjaško abstraktnostjo ali modrijansko maziljenostjo. Prav tako smo daleč od sladkobnosti, ki je značilna za določeno krščansko sakralno portretistiko. Evangelijski Kristus nikakor ni sladek pojav. Sentimentalnost mu je tuja, tudi kadar objema otroke. Iz njegove osebe diha presunljiv realizem. Sekvenca njegovih nastopov se riše v oster relief besed in kretenj. To je polnokrven moški, mnogo polnokrvnejši od Konfucija ali Sokrata. To je človek, ki v slednjem hipu ve, kaj hoče. Evangelij ga ne ujame niti enkrat v zadregarskem precepu. To je volja, za katero ni nikoli pomisleka. Kristus je absolutna gotovost.

Ali se ta njegova popolna bivajska usidranost morda ne krije s potezo, ki je značilna za fanatika in v še bolj poudarjeni obliki za shizofrenika?

Pri Kristusu je presenetljivo, kako se ta absolutna gotovost družiti s prav tako absolutnim smislom za stvarnost. Kristus ne pozna zadrege, a prav tako ne pozna razočaranja. Razočaranja pa ni zmožen zato, ker ni zmožen iluzije.

Človek mu ni v celoti „dobro bitje“: tu smo na antipodu tiste

romantike, ki jo razglaša na primer Rousseau. Rod, ki mu govori, imenuje prešušten rod. O svoji usodi si ne dela najmanjše iluzije: večkrat potre učence z napovedjo, da ga čakata trpljenje in smrt. Istim učencem, ki kar ne morejo ven iz privida tostranske uspešnosti, prav tako napove, da jih čaka preganjanje.

Prav tako malo se predaja iluziji v zvezi s prihodnostjo Cerkev, ki jo ustanavlja, in s prihodnostjo sveta. Nedvoumno pove, da poleg njega stopa še neki drug sejalec po njivi časa, satan. Prav tako jasno dá razumeti, da ta njiva ne bo nikoli zavalovila v čisto poplavo samih žitnih klasov: z žitom se bo prerivala ljuljka prav do konca dni. In na skalo, na katero bo postavil svojo Cerkev, bodo onkraj prepada gledala Vrata in jo naskakovala.

Glede uspeha svojega nauka si dela tako malo utvar, da učencem jasno pove, da je za svet objektivno nesprejemljiv. Prav tako si ne dela utvar o prodornosti evangelija: to bo počasen razvoj iz nič, kakor ga simbolizira rast gorčice. Svojim učencem ne obljubi na družbeni ravni ničesar. Zaradi njegovega imena bodo želi sovražstvo. Na svet namreč ni prinesel miru, ampak razdor. Svoje učence pošilja v svet kakor jagnjeta med volkove.

Za svojo domovino predvideva katastrofo: od arhitektonskega čudeža na sionskem griču ne bo ostal kamen na kamnu. Svet mu

gre v lakoto, kuge, potrese, kolikor mu ne gre v katastrofo kozmične razsežnosti. In ko se na koncu zgodovine vrne kot sodnik, bo vera vanj tlela samo še v peščici zvestih.

To vsekakor ni iluzionistična govorica. To ni kakšna mitološka zanosnost. Prej je to dokaj porazen način gledanja na človeka in na zgodovino. To je kar grozljiv realizem, ki izključuje vsakršno tostransko romantiko.

Ob vsem tem se človek samó čudi, kako je tako imenovana eshatološka šola, ki je hotela narediti iz Kristusa nekakšnega sanjača jehovskega tipa, sploh mogla nastati.

Prav tako malo iluzionizma lahko zasledimo v njegovem ravnanju. Kristus nikakor ni revolucionar v pomenu, ki nam je običajen. Ničesar ni prišel obrnit, ampak samó dopolnit. Do rimske okupacije je več ali manj ravnodušen. Prav tako je videti ravnodušen do suženjskega reda svojega časa.

V njegovem obnašanju ni sledu o kakšnem nastopaštvu. Učencem pove šele po kakšnem letu, za koga se ima, čeprav ima za

sabo vrsto čudežev. Ko ga množica hoče proglasiti za kralja, se ji umakne. Ozdravljenim veleva, naj čudeža ne razglašajo. Ko se spremeni na gori, mora ostati to za trojico udeležencev skrivnost. Pred Herodom Antipo, svojim vladarjem, molči kot grob, čeprav oni gori od želje, da bi ta čudodelniška žival napasla njegovo slo po senzaciji.

Tudi izzivalnosti ni v njem. Kadar mu grozi nevarnost, se tiho umakne. Ko zve za pošastni umor Janeza Krstnika, ki ga le ima za „največjega izmed rojenih iz žene“, je vsa njegova reakcija v tem, da séde v čoln iskat samote. Veliki svečenik Kajfa mora vsak njegov odgovor tako rekoč izsiliti. Pilat, Rimljan, pa se ne more načuditi, da Kristusu na slovesni tribunlitostrata ni do besed.

To pač ni slog, kakršnega predpostavljamo pri človeku, ki hoče s svojo idejo prodrati. To vsekakor ni človek, ki bi mogel obžalovati, da se ni rodil v času radia, tiska in televizije. Moderna družbena občila bi imela s takim človekom kaj malo profita. Kristus, to je čista antireklama.

(Bo še.)

Ptice mladosti, prinesite od vseh vetrov semena,
posejte grobove samot, razglasite obsojena imena,
odenite jih s praporom slave
za večni spomin!

Vinko Beličič

Iz papeževe kronike

Otvoritev svetega leta

Na praznik Gospodovega označenja, 25. marca, je Janez Pavel II. s tremi udarci s kladivom odprl „sveta vrata“ v baziliko sv. Petra. Čeprav so bili udarci le simbolični, so odmevali po vsem svetu, saj jih je prek Mondovizije videla in slišala najmanj milijarda televizijskih gledalcev po vsem svetu. Prenos je vodil režiser Franco Zeffirelli.

Malo pred šesto uro zvečer so se odprla sveta vrata in papež je kot prvi svetoletni romar stopil v baziliko. Še prej pa je v spokorni procesiji pod hladnim dežjem prišel čez trg sv. Petra. Ob njem je bilo 59 kardinalov, okrog 50 škofov, cerkev pa je bila polna do zadnjega kotička.

Med slovesnim somaševanjem je papež govoril o pomenu sv. leta. „Odprla so se vrata jubilejnega leta našega odrešenja,“ je dejal, „in vstopili smo v cerkev. Ta vstop v cerkev pa pomeni vstop v najsvetejšo razsežnost Cerkve, razsežnost milosti in odrešenja.“

V ostalih 3 velikih rimskih bazilikah so odpirali sveta vrata posebni papeževi odposlanci: V Lateranu rimski vikar kardinal Polletti, pri sv. Mariji Veliki dekan kardinalskega zbora Confalonieri, pri Sv. Pavlu pa kamerleng kardinal Bertoli.

Prva splošna avdienca v svetem letu

Pri 1. splošni avdienci v sv. letu se je na veliko sredo na Trgu sv. Petra zbralo nad 20.000 vernikov. Avdienco so spremenili v molitveno srečanje, združeno s svetoletnim popolnim odpustkom. Najprej so napovedovalci romarjem v raznih jezikih razložili pogoje za prejem svetoletnega odpustka, nato je sledilo branje svetopisemskih odlomkov in papežev govor. Govoril je o križu. Avdienca je potekla v zbranosti in molitvenem ozračju.

Praznovanje velikega tedna

Dopoldanske maše velikega četrtega se je v baziliki sv. Petra udeležilo okrog 1200 duhovnikov, ki živijo v Rimu. Med mašo je papež posvetil sveta olja.

Večerno bogoslužje velikega četrtega je papež vodil v baziliki sv. Janeza v Lateranu. Navzočih je bilo nad 10 tisoč ljudi, več kardinalov in škofov ter diplomatski zbor. Pri obredu umivanja je papež umil noge 12 dečkom.

V petek dopoldne je papež dobro poldrugo spovedoval v baziliki sv. Petra. Obredi velikega petka so bili v baziliki sv. Petra, spet ob navzočnosti vernikov, več kardinalov in škofov ter diplomatskega

Velika nedelja

Ko je Janez Pavel II. z lože pred vatikansko baziliko oznanil Kristusovo vstajenje, je opozoril na rane, ki bolijo ves svet. Poudaril je, da je Cerkev z reveži, s preganjanimi in z vsemi tistimi, ki trpijo. Zbralo se je na trgu nad 200 tisoč romarjev, ki jih je močil ledeno mrzel dež.

„Z vami smo, ki trpite revščino in lakoto, ko ste priče umiranju otroka, ki prosi kruha. Z vami smo, procesije milijonov beguncev, ki so vas pregnali z domov ali z domovine. Z vami smo, žrtve nasilja, z zaprtimi po ječah in taboriščih, s tistimi, ki vas je izčrpalo mučenje, z ugrabljenimi, pogrešanimi. Z vami smo, družine, ki vero v Kristusa plačujete z odrekanjem in razčlovečenjem, ko gre za šolanje in kariero vaših otrok. Z vami smo, starši, ki trpite zaradi duhovnih muk in izgubljenosti svojih otrok. Z vami smo, mladi, ki ste izgubili pogum, ker ne najdete stanovanja, službe, dostojanstva, ki ga želite. Z vami smo, ki trpite zaradi bolezni, starosti ali osamljenosti. Z vami, ki v tesnobi in dvomih iščete svetlobo za svoje srce. Z vami, ki občutite težo greha in prosite milosti Kristusa Odrešenika.

Nato se je spomnil vseh, ki delajo za božje kraljestvo: misijonarjev, duhovnikov, redovnikov, redovnic, pa tudi znanstvenikov in kulturnih delavcev.

„Z vami smo, mučenci za Kri-

zboru. Pri večernem križevem potu v Koloseju se je zbralo nad 100.000 romarjev, večinoma mladih. Pobožnost je prenašala Mondovizija. Papež je sam nosil križ k vsem 14 postajam.

V soboto zjutraj je bila v baziliki sv. Petra prvič „ura Matere“, marijarska pobožnost, osredotočena na bolečino Matere, ko je videla mrtvega Sina. Pobožnost je vodil kardinal Sabbatini.

Obredi velkonočne vigilijske v baziliki sv. Petra so zbrali veliko vernikov. Med bogoslužjem je papež krstil in birmal 22 katehumnov. Obredi so trajali 3 ure, prenašala jih je televizija.

stusovo vero, ki sredi pogosto neznanih in zakritih pritiskov utrjujete Cerkev v molitvi in molku, potrpežljivo prenašate, prosite odpuščenja za svoje preganjalce. Z vami smo, ljudje dobre volje vsakega rodu in vseh celin, ki na kakršen koli način občutite privlačnost Kristusa in njegovega nauka.

Mi smo z vsemi bolečimi ranami sodobnega človeštva in z vsemi pričakovanji, upanjem in veseljem naših bratov, ki jim vstali Kristus daje smisel in vrednost.“

Po govoru je papež voščil velikončne praznike v 44 jezikih, tudi v slovenskem. Sledil je blagoslov „mestu in svetu“.

Ali je tudi laik lahko župnik?

O SPREMEMBAH V NOVEM ZAKONIKU CERKVENEGA PRAVA

Po reformaciji je misel o splošnem duhovstvu vseh vernikov vedno bolj bledela. Drugi vatikanski koncil jo je zopet osvetlil kot temeljno resnico katoliške Cerkve. Odlok o laičnem apostolatu pravi: „Laiki, deležni Kristusove duhovniške, preroške in kraljevske službe, pa spopolnjujejo v Cerkvi in v svetu svoj delež pri poslanstvu vsega božjega ljudstva. Apostolat dejansko izvršujejo tako, da se trudijo za evangeliziranje in posvečevanje ljudi, in hkrati s tem, da časni red prekvasijo, spopolnijo z duhom evangelija. Tako njihovo delovanje v tem redu očitno priča za Kristusa in je ljudem v zveličanje. Ke pa je za stan laikov značilno, da živijo sredi sveta in svetnih opravil, jih Bog kliče, da prežeti s Kristusovim duhom apostolsko delujejo v svetu kakor kvas (LA 2). Mesto krščanskega laika je torej v svetu. „Razen tega so

sposobni, da jih hierarhija pritegne k nekaterim cerkvenim službam, ki naj jih izvršujejo v duhovni namen“ (C 33).

Že v prvi knjigi, ki govori o splošnih normah, je v novem Zakoniku določilo, ki govori načelno o sodelovanju med laikj in posvečenimi nosilci cerkvene oblasti. „Pri izvajanju te oblasti lahko sodelujejo krščanski laikj po določenih prava (Kan. 129 9 § 2). Kaj torej pomeni to sodelovanje pri izvajanju cerkvene oblasti po določenih prava? Poiščimo iz Zakonika nekaj primerov.

Kan. 517 § 2: „Če zaradi pomanjkanja duhovnikov krajevni škof meni, da je potrebno izročiti soudeležnost v pastoralni skrbi za župnijo diakonu ali osebi, ki ni duhovnik, ali skupnosti oseb, naj postavi nekega duhovnika s pravicami in pooblastili župnika, ki bo urejal dušnopastirsko delo.“

Podobno določilo je tudi v kan. 519. Ker je župnija v prvi vrsti oltarna skupnost in ima svoje središče v najsvetejši daritvi, je razumljiv tudi predpis kan. 521, ki pravi, da mora imeti župnik sveto mašniško posvečenje. Diakon ali laik, ki sta določena za sodeložnost pri dušnopastirski skrbi za župnijo, ne moreta imeti enake oblasti, kot jo ima redni župnik, čeprav bi lahko rekli, da v nekem smislu vodita župnijsko skupnost.

V zakonskem pravu je novost kan. 1112, §1, ki pravi: „Kjer ni duhovnikov ali diaconov, lahko krajevni škof na priporočilo škofovske konference in ko dobi dovoljenje svetega sedeža, pooblasti za poročanje tudi laike.“

Glede pridiganja je rečeno: „Krščanski laiki so po krstu in birmi z besedo in zgledom krščanskega življenja že priče evangeljskega oznanila, lahko pa so še posebej poklicani, da s škofom in z duhovniki sodelujejo pri opravljanju božje besede“ (kan. 759). Kmalu za tem zasledimo določilo: „V cerkvi ali kapeli lahko pridigajo tudi laiki, če to zahtevajo okoliščine ali pa je to v posameznih primerih koristno...“ (Kan. 766). Isti kanon pa tudi pove, da je homilija med mašo pridržana duhovnikom ali diakonom. To pomeni, da laiki lahko pridigajo pri bogoslužju božje besede, ne pa med daritvijo svete maše.

Za poučevanje krščanskega nauka je rečeno: „Župnik je po svoji službi dolžan poučiti v krščanskem

nauku odrasle, mladino in otroke, zato naj si privzame za pomoč klerike... pa tudi krščanske laike, predvsem katehiste... (Kan. 776). Sledi pa določilo: „Krajevni ordinarij ima pravico za svojo škofijo imenovati ali odobriti veroučitelje“ (Kan. 805). Kdor hoče v imenu Cerkve poučevati katoliški nauk, mora imeti od škofa kanonično poslanstvo. To velja tudi za profesorje na teoloških fakultetah in v bogoslovju.

Glede krščanskega pogreba, ki ni zakrament, ampak samo zakramental, je rečeno: „...nekateri zakramentali v skladu s predpisi liturgičnih knjig po ordinarijevi sodbi lahko podeljujejo tudi laiki, ki spelnjujejo določene pogoje“

Uprava cerkvenega imetja se lahko izroči v upravo laikom, tukaj ni nobene omejitve. Jasno pa je, da morajo vsi upravitelji cerkvenega imetja upoštevati splošna določila o upravi cerkvenega imetja. „Kleriki in laiki, ki so upravitelji kakršnega koli cerkvenega premoženja... (Kan. 1238 § 1). „Vsi, bodisi kleriki ali laiki, ki imajo po pravnem naslovu delež pri upravi cerkvenega premoženja, morajo svojo službo upravljati v imenu Cerkve po določenih prava“ (Kan. 1233).

Misijonsko poslanstvo je v veliki meri zaupano tudi laikom. „Misijonarji, ki jih zakonita oblast pošlje na misijonsko delo, so lahko... tudi drugi krščanski laiki“ (Kan. 1233).

Soudeležnost laikov pri cerkve-

PESEM ZA SVETO LETO ODREŠENJA

Za nas si, Jezus, se rodil,
Odrešenik sveta,
da vsem nam pot bi razsvetlil
in vso temo srca.

O Jezus, naš dobri Pastir,
podeli nam spravo in mir!

Za nas si na križu umrl,
učlovečenj Bog,
da bi sovrašтво v nas zatrl
in nas otel nadlog.

O Jezus, naš dobri Pastir,
podeli nam spravo in mir!

Za nas si zmagoslavno vstal,
Zveličar in Vladar,
da bi kot brat nas popeljal
k Očetu za vsekdar.

O Jezus, naš dobri Pastir,
podeli nam spravo in mir!

Stanko Janežič
(uglasbil Jože Trošt)

.....

ni oblasti je najbolj vidna pri cerkvenih sodiščih. Kan. 1421 § 2 pravi: „Škofijska konferenca lahko dovoli, da je eden izmed sodnikov sodnega zbora laik, če je to potrebno.“ Sodni zbor pa ima redno cerkveno oblast. Laiki so lahko tudi advokati, notarji ali drugi uslužbenci cerkvenega sodišča. Pravo re dela nobenih razlik med ženskami in moškimi, edina izjema je posvečenje in pa službi bravca in duhovnega pomočnika.

Po koncilu so v nekaterih škofijah ženske deležne najvišje cerkvene vodstvene oblasti. Detroitški kardinal Dearden je imenoval redovnico Mary Corino za škofovega vikarja za redovnike (KNA, 29. aprila 1972, 17). Škofov vikar pa ima pravice in oblasti kakor generalni vikar, to je škofov namestnik, kar je mnogo več kakor dekan in kanonik. In to ni osamljen primer.

Nekateri bi radi v Cerkvi popolnoma ločili vodstveno oblast od posvečevalne, ki se sprejme pri posvečenju, ker se jim zdi, da je to pot, po kateri bi bili laiki deležni čimvečje oblasti v Cerkvi. Toda tu moramo povedati, da Cerkev ni navadna družba. Cerkev je skrivnostno Kristusovo telo, kjer sta vidna družbena stran in nevidna nadnaravna stran Cerkve najtesneje povezani. Tako tudi vodstvena in posvečevalna oblast. Cerkev, tudi Cerkev v malem, je najprej evharistična skupnost, ki se zbira okrog najsvetejše daritve, kakor smo že omenili. Za mnoge zakramente sta potrebni obe vrsti oblasti, na primer za spoved ali birmo. Zato ne more biti ideal, da bi laiki čimprej izrinili posvečene služabnike, ampak obratno, da bi bilo čimveč posvečenih vernikov, ki bi se lahko čim popolneje posvetili vsakemu posamezniku in mu pomagali z naravnimi in nadnaravnimi sredstvi do čimvečje popolnosti in tako tudi večne sreče.

(„Družina“)

Jezik in knjiga - moč naše bodočnosti

Govor dr. Jožeta Krivca na „Slovenskem dnevu“ na belo nedeljo 1983

Naši davni očetje so poselili zemljo, ki jim jo je bil Bog odločil za njihovo domovino. Niso bili veliki po številu, a so kljub temu dolga stoletja vztrajali, se borili in branili svoje. Za medsebojna nesoglasja že tedaj veljajo Cankarjeve besede: „Medsebojni spori so minili v tistem hipu, ko je narod spoznal nevarnost za svoje življenje, za svoj dom, za svojo prihodnost. Celó ovce se strnejo v nevarnosti, otroci se stisnejo drug k drugemu, pa bi si moški ne segli v roko!“

Tako so v poznejših stoletjih prišli do svojih vladarjev, samostojnih vojvod, neodvisnih knezov, tako so dosegli svoboden obred ustoličevanja svojih izbranih na Gosposvetskem prestolu.

Nič jim ni bilo brez boja in brez žrtev navrženega. Nihče jih ni branil ali jim pomagal. Le kar so z lastno pestjo in s svojim umom dosegli, to so imeli. Zanje je veljal vsaj smiselno tisti rek, kj pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!“

Zato je, upoštevajoč vse to in s pogledom v pretekle čase narodovega življenja, pa z bistrovid-

nostjo bodočnosti osvetljen, pred stodvajsetimi leti, 1863, narodnjak in neustrašeni borec za Zedinjeno Slovenijo, Fran. Levstik, tedaj v Vilharjev vodilni politični list Naprej, zapisal: „Slovence bo rešil le slovenski program in vsestransko lastno delo!“

To so bile drzne in preroške besede za tiste Levstikove čase, ko se je smelo le na tihem misliti; na tako revolucionarno vsebino, katere javna izpoved pa je bila vzrok preganjarju in zasledovanju. Levstik sam je zanje in še za nekatere podobne svobodoljubne izjave in tudi pisane besede plačal s skoraj popolnim uničenjem svoje življenjske eksistence. „Pogrine naj pes!“ so ga nasprotniki v obrambi svojih osebnih koristi obsodili.

Toda Levstik je živel samo za to, da bi ljudstvo pravilno prerodil v narod in da bi ga duhovno in socialno izoblikoval v družbo, ne kot neki posnetek velikih narodov, ampak kot samolastnega in edini primer te vrste. Bil je mož lastnih, čistih in brezkompromisnih idej in ciljev. Ko se je otepal mlačnosti mladoslovenskega tabora, je posvetil v globino slovenskega kulturnega problema, v katerem se bije že ob početku narodnega življenja boj med resničnimi kulturnimi vrednotami in lažno kulturno napihnjenostjo.

V političnem pogledu je Levstik na prvem mestu odločno zagovarjal pravico do slovenskega jezika, iz katerega potem raste in se razvija vsa kultura naroda, budita zavest in pogum. Napadal je neodločne narodne zastopnike in pisal o slovenskem programu, ki naj ga uresniči Zedinjena Slovenija. Vodil je ostro borbo zoper Nemce in narodne odpadnike ter postavljil zahtevo po polni osamosvojitvi slovenskega naroda.

Na kaj so merile tedaj te Levstikove zahteve? Slovenci naj si postavijo svoj slovenski program! To bi se reklo, take vsebine program, ki bo služil in zadostil potrebam svobodnega slovenskega naroda in ki bo samostojen, ne naslanjajoč se na nikogar, kjer bi si, rekoč po Prešernu, „prosto — to je, v svobodi — volil vero in postave“, kjer bi veljal slovenski jezik in kjer bi le domača kultura bila vsebina narodovih dejanj. V tem je bil že tedaj javno nakazani klic naroda k svobodi.

Naše naloge so ostale tudi danes še vedno iste: nadaljevatj boj za samostojnost in svobodo domovine, skrbeti za slovenski jezik, ohranjati slovenstvo v tujem svetu, slovensko zavest in slovenska izročila ter vero in zaupanje v Boga, našega najvišjega Gospoda.

Ko zdaj na začetku kulturnega leta mislimo in načrtujemo delo v vsakem skupnem slovenskem Domu, bi bilo primerno, da bi sprejeli v program na prvem mestu le tiste prireditve, ki ostajajo v okviru naših splošnih nalog, katere smo pravkar omenili. Torej tiste, ki bodo pomagale utrjevati slovenski jezik in slovenstvo med nami, dvigati slovensko zavest in razvijati ljubezen do slovenskih izročil. Pri tem bi si dovolil opozoriti na že večkrat izraženo željo, naj bi se število prireditev zmanjšalo. Tako bi bile kvalitetnejše in bi vsestransko bolj dosegale svoj cilj, obenem pa bi tudi družinam bila zagotovljena osnovna pravica,

da bi se mogla zbrati kdaj pa kdaj vsa okrog družinske mize — ob očetu in materi. Tudi družinam mora biti zagotovljena izpolnitev njihovih nalog!

Nikdar ne bomo do konca domeli vzrokov, zakaj smo prav mi bili vrženi v svet. To je bilo v božjih odločitvah. Težko pa si je misliti, da bi nas bil prav naš Gospod iztrgal iz domače zemlje ter nas v nove širjave sveta poslal umirat kot plevno seme, ki nima klice življenja v sebi. Prav zato smo dolžni izpolnjevati naloge do slovenskega naroda mi, izseljenci v svobodi, pa tudi pomagati, da jih bodo prav razumeli in živeli skladno z rjimi naši potomci.

Da bomo ohranili čim dalje slovenstvo na tujem, si moramo prizadevati v prvi vrstji za življenje slovenskega jezika: to je z načrtno skrbjo po znanju, ohranjanju, prenašanju in pravilni uporabi slovenskega jezika. To zahteva volje, trdnosti, ponosa in predvsem zavesti — tudi pri nas,

starejših, ki smo njegovo znanje že prinesli zdoma. Pri mlajših, že rojenih v tem novem svetu, je to težavnejše: zahteva neprestano skrbno bedenje, oprezovanje in popravljanje, da nam plemenitega klasja, ki je komaj vzklilo v mladih srcih naših ljubih otrok, ne zadušita mlačnost ali nezavednost. Pri tem nam pomaga trdno prepričanje, da se potegujemo in stremimo za nečim, kar ima prvo vrednost v našem življenju.

Naši nasprotniki iz nevednosti, sebičnosti ali z namenom, poniževati nas ali nam streti ustvarjalno silo, prihajajo z očitki ali namigavanji, da je slovenščina majhen, nepotreben jezik, ki ga govori le peščica zaostalih in neukih ljudi. Mi pa vemo, da je na svetu mnogo ljudstev in narodov, manjših od nas, pa vendar z ljubeznivo govore svoj domači jezik. Ni važno za pomen jezika, koliko ljudi ga govori, ampak bolj, kaj je narod v tem jeziku vrednega ustvaril ter sebe in druge s tem obogatil. Težko je prenašati in trpeti, če ti kdo materin jezik zatira ali prepoveduje. Toda sramotno in poniževalno je ravnanje tistih, ki sami iz mlačnosti, neprizadevnosti in brez ponosa svoj jezik pozabljajo, opuščajo in v ošabnosti zametujejo.

Tudi se sliši, da je slovenščina jezik brez zgodovine in pisanih zgodovinskih dokazil o svojem rojstvu in razvoju. Pa zapis bizantiskega zgodovinarja, Prokopija, da so ob selitvi narodov že 550. leta slovenske predstraže trkale na

vrata Evrope! — Ali Brižinski spomeniki, prvo izvirno pisano dokazilo za začetek zgodovine našega jezika, postavljeni med leta 970 in 980! — In najstarejši slovenski tiskani knjigi, Abecednik in Katekizem, iz leta 1550, ki nedvomno jasno pričata o naši zgodnji književni navzočnosti vštric z drugimi sosednjimi narodi!

Še tretji očitok, da je slovenščina reven jezik, nesposoben: mojstrovine v besedi, v katerem ni mogoče povedati nič lepega ali učenega. Če bi to bilo res, káka duhovna revščina, če ne bi v materinščini mogli z lepimi, izbranimi besedami izraziti v polnosti tega, kar srce najlepšega čuti in oči prelestnega zaznajo. Naši prevajalci iz tujih jezikov v slovenščino nič ne tožijo: nasprotno hvalijo bogastvo našega besedja in gibčnost slovenščine, ki pomaga ohraniti posebni jezik, slog in čas prevažanega tujega pisatelja in pesnika. Prav zaradi tega so mnogi naši prevodi iz svetovnega slovstva prave mojstrovine.

Vrzimo pogled še na domače izvirne ustvarjalce: v sočno izraznost kmečkega ljudstva, ki ji je prisluhnil in jo zapisal Fran Levstik; v izpiljene in bogate verze Prešernove poezije; v pojoči jezik Cankarjevih mojstrov; na Finžgarjevo izbrano domače besedišče; na pesniško izvirnost Župančiča.

Po pretehtanju tega in po bežnem pogledu na rojake-inteligente, raztresene širom sveta, na katere s ponosom merijo naše oči, pa zroč na vrste mlajšega rodu, ki

jim svetovne univerze že dajejo zrelostne diplome — kdo bi se še drznil trditi, da izhajajo iz naroda z revnim, beraškim, neomikanim in neizraznim jezikom, katerim ne bi bil omogočen vzlet na svetovne višine kulture in znanstvene ustvarjalnosti? Če ne bi bili Slovenci prizadevni in kulturno visoki, kdo bi vedel za nas v širokem Buenos Airesu, kdo bi nas poznal v prostranem svetu?

Ponovimo še enkrat besede Slomška, učitelja ljubezni do naroda in jezika, ki pravi: „Najžlahtnejši dar božji je jezik, s katerim se človek izobrazí v človeka. Jezik je sredstvo občevanja med narodi, je najmočnejša vez vsakega ljudstva, katerega bratovsko druží. Ne sramuj se svojega ljudstva in ne pozabi svojega jezika, ki te ga je naučila ljuba mati! Beseda materina je živo znamenje materine ljubezni. Kdor to zamerje zatre, matere vreden ni!“

Pisatelj Ivan Cankar jo časti s slavospevom: „Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriska. Iz same zemlje zveni kakor velikonočno pritrkavanje in zvezde pojó, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.“

Naš rojak, Andrej Kobal, ki je prepotoval pol sveta in obvladal kopico jezikov, je na vprašanje, kako da je obdržal materinščino brez stikov s slovenskimi ljudmi, odgovarjal takole: „Ali ni samoumevno, da človek normalnega razuma ne pozabi maternega jezika?“

V jeziku detinstva in doraščajoče besede se nauči misliti in poznati svet in prvotni jezik ostane podlaga pri učenju drugih... Rojeni Slovenci, ostanimo Slovenci!"

Pisatelj Karel Mauser nas naravnost prosi za ljubezen do slovenske besede in nje ohranitve, rekoč: „Kakor so nam ostali papirusi in hieroglifi, kakor so se ohranile v kamen vsekane, v glino vrezane in na pergament napisane besede, tako bodo za nami ostale knjige, revije, časopisi in članki. Nas ne bo več, niti pepela za nami, naš duh, naša misel, naša hrepenjenja, naše želje — to bo ostalo v črkah, v slovenski besedi, v duhu, ki smo ga v svojem življenju skrili pod pisano ali tiskano črko.

Z iskrenim zaupanjem se obračam na vsakega izmed nas, da bi pustili v svojem srcu prostor za slovensko besedo in če jo je izgubil, da tava mimo njega, da bi jo ljubó prijel za roko in pripeljal v svoje srce nazaj!" (Zbornik Svobodne Slovenije 1963).

Ne pozabimo, da je za nas važna še ena obletnica, ki se nas dotika vseh: to je petdesetletnica Duhovnega življenja. Važna zato, ker nam pomaga ohranjati slovensko besedo, pa tudi, ker je njena, v izseljenstvu, že skoraj častitljiva starost, ki pa vsak mesec potrka z mladostnim smehljajem in z žarom novih upov na vrata naših domov in nam ponudi zvrhan pehar izbranih dobrot. Te dobrote dišijo po domovini, zvenijo v rapev o slo-

venstvu, a rosijo v naše duše toploto svobodnega neba!

Že pesnika Gradnika besede na zunanjem licu revije nas opominjajo in bodrijo: „Ne vse za vsakdanji kruh, / človek je telo in duh. / saj še gora in drevo / raste v zemljo in nebo!“ Ne obrnimo torej vsega za minljive dobrine, ki obleže v napeti mošnji, pač pa tudi kaj za one, ki rastejo iz srca in duše!

Večna je naša ljubezen do vsega, kar je slovenskega: do jezika, do kulture, foklore, do narodnih izročil, do pesmi. Predvsem tudi do pesmi, ki je posebnj žlahtni biser narodove duše.

Zaključim: Slovenska knjiga je shramba lepih besed našega jezika. Je kakor brušena čaša, ki se polni z žlahtnim sokom zemlje, knjiga pa s sadovi uma in srca.

Večkrat mislim na problem knjige v izseljenstvu: precej jih izide in mnogo je dobrih vmes. Mnogo branja! Ali so nam v čast in ponos in se dovolj zavedamo njihove vrednosti?

Hodim v svetu, daleč od doma. Pa vendar se počutim tudi kakor v osrčju Slovenije, ker gledajo in se mi ponujajo slovenske knjige s polic.

Mnogo čudovitih stvari je ustvaril slovenski duh v velikem svetu. Kaj vse od tega bo služilo tudi tujcu! Le knjige bodo ostale vedno naše, ker v njih živi naša beseda, naša govornica, naš materni jezik!

Nastanek mest in meščanstva na Slovenskem

Prva mesta na Slovenskem so nastala pod vplivom trgovine na dolge razdalje. Ob važni alpski trgovski poti, ki je vodila z Dunaja v Trst in Benetke, so nastala koroška mesta Breže, Šentvid, Beljak in razen tega Velikovec, Celovec in druga. Na nastanek trgov in mest na Štajerskem in Kranjskem pa je vplivala predvsem politika deželnih knezov, da bi z ustanavljanjem mest okrepili svojo oblast v pokrajini. Največ mest je nastalo v 13. stoletju, redkejša v 14. stol., medtem ko so jih v 15. stol. ustanavljali le še v zvezi z deželno obrambo pred Turki. Ljubljana je postala že v 13. stol. najpomembnejše mesto na Kranjskem.

V mestih so predstavljali najpremožnejši sloj trgovci, ti so bili delno priseljenci iz nemških dežel, v primorskih mestih pa so bili Romani. Obrtniki so bili manj ugodni. Mestna uprava je bila v mestih nemška, saj je bila v rokah premožnejšega dela meščanstva, ki je prišel večidel iz tujine. Zato so bila mesta na slovenskih tleh po videzu veliko bolj nemška kot pa v resnici. Tudi slovenski tlačan, ki je pribežal v mesto, je kmalu uporabljal nemščino. Imena meščanov v romanskih mestih, kamor jih je vodilo trgovanje, kažejo mnogo večji slovanski delež. V mestih so živeli tudi Judje. Ti so se uveljavljali predvsem z denarnimi posli

in dajali posojila z obrestmi. Stanovali so v posebnih mestnih delih ali ulicah.

Trgovina se je morala držati določenih poti, saj so te jamčile deželnemu knezu in mestom dohodke od mitnice, ter druge dohodke. Od 15. stol. dalje se je usmerila vse bolj skozi Maribor, Celje in Ljubljano, do morja. Zaradi obvezne trgovske poti za trgovino s Kranjsko je tekel boj med Trstom in Koprom, ki je bil v beneški posesti.

V zvezi z mestnim gospodarstvom sta se razvijali rudarstvo in fužinarstvo. Najpomembnejša je bila železna ruda. Sprva so jo talili v preprostih talilnih jamah, v 14. stol. pa že v velikih „laških“ pečeh. Mestni trgovci so v 15. stol. organizirali večje železarske obrate. Železarsko središče so že v 14. stol. postale Jesenice. Svinec so pridobivali pri Pliberku, pri Beljaku in pri Rablju. Železarstvo je bilo tudi na Koroškem precej razvito predvsem ob rekah.

Pisane podelitve mestnih pravic so se ohranile od 13. stol. dalje. Mestnega sodnika na čelu mesta je sprva imenoval mestni gospod, kasneje pa so ga volili meščani sami. Od 15. stol. dalje so si skoraj vsa mesta pridobila pravico, da so volila mestni svet, ki so ga sestavljali premožni obrtniki in trgovci. Pod mestno upravo niso

spadali plemiči in duhovniki s svojimi hlapci, izvzete so bile celo njihove hiše in včasih celi obzidani deli mesta. Meščanskih pravic pa niso uživale nižje plasti prebivalstva, ki v mestih niso imele zemljiške posesti ali se niso samostojno pečale s trgovino ali z obrtjo. Bili pa so osebno svobodni in vezani na davčne in vojaške dolžnosti.

Medtem ko so bila v notranjosti le obzidana mesta podrejena mest-

ni samoupravi in sodstvu, so imela primorska mesta drugačen položaj. Tam je bila zunaj ožjega mesta podrejena tudi širša okolica z okoliškimi vasmimi, zemljiško plemstvo pa je spadalo med višje meščanstvo. Oblast v njih je bila v rokah „vélikega“ in „malega“ sveta ter zborov sodnikov, v katerih so od 14. stol. sedeli le privilegiranci.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)

DOMOV

Oh, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji želji.

Že čaka mati me
s povreslom svojih belih, belih las,
da z njimi moj poveže gibki pas,
ne sme čakati me.

Zato bom šel od tod,
ker bolna pesem duše ne nasiti,
nikamor nimam glave položiti,
zato le brž na pot!

Tu sanjal bi zaman
o sinjem kelihu, ki Bog v njem spi,
tu ni neba, le matere oči
so kakor encijan.

Ah, kmalu bom doma,
da bom prepeval na veseli preji,
ah, kmalu bom doma,
že mošt kipi v uteho moji želji.

France Balantič

DOMA

Kako doma je dobro in lepó,
vsi dnevi nosijo klobuk po strani,
dekletu sladki zlezli so v glavó,
da sanja le o svatbi razigrani.

Pa kaj bi ne! Njen oče dom pripravil,
pobelil vnovič tizbe za sprejem,
zdaj le še čaka, da bi me pozdravil,
da jaz kot dedič mu oči zaprem.

Tovariš, daj, s pestjo me daj po glavi!
Kam raste sen, da skoraj sem pozabil,
da sem preklet kot ves moj borni rod.

Ne bom je zrl v nevestini opravi,
očeta so zagrebli ji na Rabu
in jaz nekoč segnil bom bogve kod.

France Balantič

Društvo „Zedinjena Slovenija“ je na „Slovenskem dnevu“ 10. 4. 83 odlikovalo dr. Tineta Debeljaka ob njegovi 80-letnici z lovorjevim vencem.

Za mladino za mladino

KAJ BO Z VAŠO VERO?

POT V NEVERO

Gotovo ste že brali porazno statistiko. Iz misijonskih dežel prihaja v Evropo in Ameriko študirat mnogo mladih ljudi. Ta študij jim velikokrat omogočijo misijonarji sami. Ko se vrnejo nazaj, jih pride v svoj rodni kraj 75% nevernih. Nekdaj so bili ali oni ali njihovi starši vsaj budiisti ali hinduisti ali animisti. Zdaj niso nič, so ateisti.

Zakaj? Pretresel jih je prepad med evangelijem, med „izpovedjo vere“ in življenjem kristjanov. Že pri malem otroku premalo upoštevamo dejstvo, da otrok bolj gleda kot posluša. Zlati nauki gredo mimo ušes, gotovo mimo srca. Zgled očeta, matere, brata, prijatelja, učitelja, duhovnika — to osvaja, to prepriča. Pri odraslem mladostniku ali že skoraj dozorelem možu ali ženi pa je stvar še hujša. Misijonar je „pri-

čaral“ krščanstvo z besedo in zgledom. Ko pa so prišli v „krščansko“ Evropo in Ameriko, so obstrmeli nad dejstvom, da se evangelij in življenje kristjanov razhajata. Če so bili prej vsaj za silo prepričani, so zdaj to prepričanje izgubili.

Gandhi je vsak dan prebiral evangelij. Ostal je hinduist, veren hinduist. Kolikokrat je rekel: kako krasen evangelij imate kristjani, a kakšno je vaše življenje!

Pri mladem človeku gre lahko ta razdor vse globlje. Otrok se je spozabljal le z malimi otroškimi slabostmi. Mladostni viharji pa marsikoga spravijo v resno moralno stisko. In prenekateri fant, prej kot dekle, začne dvomiti v sebe in svoje krščanstvo, ker postaja nemočen. Danes prispeva še okolje, ki je prenasičeno s potrošniško mentaliteto, seksom, uživaštvom vsake vrste. Ni čudnega, da se pot navzdol s tem še po-

speši. In začenja se tisti usodni beg pred Bogom, in tudi beg pred seboj. Preglušiti je treba vest, ki se še oglašča. In podzavestno začne kljuvati dvom: ali je res treba verovati v vse in živeti življenje odpovedi.

Mladi mož mi je nekaj brez sramu priznal: jaz sem izgubil vero, ker se nisem mogel odvaditi masturbacije. Koliko tragika, da človek v moralni stiski beži pred Bogom, ko bi ga potreboval prav takrat!

Leon Bloy, znani francoski konvertit, je rekel: ko bi mladi ljudje vedeli, kako lahko je izgubiti vero, kako težko pa jo je dobiti nazaj! Puščavnik Sahare Karel Foucauld je blodil skozi vso svojo mladost. Res je bil sirota, brez verske vzgoje, a zapravil je človeško dostojanstvo do take mere, da se ni mogel več prenašati. Ko se je — vržen iz francoske vojske — boril s svojim nemirom, je molil: Moj Bog, če si, razoden se mi! Bil je uslišan. A kako! Ne s poukom, ne s pridobivanjem, ampak preprosto z iskreno spovedjo. Do nje je prišel proti volji, nekako čudežno. A ko je prišel iz spovednice, je bil drug človek. Prej je zaprosil duhovnika: rešite mi dvome. Ko ga je po spovedi spovednik vprašal: no kakšne dvome imate, ni imel kaj povedati.

Torej je za vas mlade kot za nas vse eno osnovnih vprašanj: kako živimo. Seveda: nismo rojeni svetniki. Nihče ni bil. Do tega se je treba pretolči skozi

nešteto muk, skušnjav in tudi padcev. Ni najhujše, da padeš, najhujše je, če več ne vstaneš. Iskati Boga, pomeni znova in znova vstajati in vsklajati življenje z „izpovedjo vere“. Če to razumem, mi ne bo v pohujšanje slabost duhovnika, ali celo v zagovor. Vsak bo dajal odgovor sam zase.

Kaj je bolj možato: priznati greh, ga obžalovati in se podati znova na pot — ali bežati pred Bogom in še skriti za edenski grm s prepričevanjem, da ni Boga? Vse stiske mladosti niso zato, da propademo, ampak da dozorimo. Zato nihče z opravičilom, da ne zmore, ne bo preslepil sebe samega. Ta beg je bolj beg v neodgovorno, nemožato skrivanje pred resnico.

Fantje, dekleta, problemi so zato, da jih rešujemo, ne da pred njimi bežimo. Če nas toliko ljudi pohujša, razočara, potem skrbimo, da ne bomo sami postali pohujšanje — in to najprej samemu sebi.

Tukaj smo na tisti točki, ko je treba poklekniti. Vera se utrjuje tudi na spokorniških kolenih. Vsa zgodovina svetnikov to izpričuje.

Franc Sodja CM

VERSKA PRIPRAVA NA ZAKON

Kristjanova vera je pristna le takrat, če je le-ta na neki način njegovo življenje in če je njegovo življenje enako veri. Kot je dejal Kristus: „Ne vsak, kdor mi pravi: Gospod, Gospod..., temveč kdor spolnjuje voljo mojega Očeta“ (Mt 7, 21). Naloga vsekakor ni lahka, a mora biti cilj vsakega kristjana, ki jemlje svoje življenje in svojo vero resno. Toliko bolj dva mlada, ki se pripravljata na zakon. Če je namreč katera stvar usodna, ki se bo dobro ali slabo obrestovala, je to zakon in priprava nanj. Ali ni torej samo po sebi razumljivo, da bo sta mlada človeka še posebej potrebovala Kristusove bližine, ko si postavljata temelje bodočega zakona - zakramenta?

Ko smo v prejšnji številki razmišljali o paru, v katerem eden ni veren, smo videli, da mora med njima priti do skupnega imenovalca glede vere, če nočeta tvegati marsikaj slabega v odnosih med možem in ženo pozneje ter med njima in otroki. Vendar ni vprašanje samo za take. Gre tudi za fanta in dekcle, ki sta oba več ali manj verna in bi morala poleg tolikih drugih važnih stvari veliko govoriti tudi o veri in svoji vernosti. Če morata namreč za svoje notranje ujemanje, ki je zelo važno, saj je podlaga za vsako drugo skladnost, čimbolj poznati notranjost drug drugega, je jasno, kako je važno vedeti

tudi za najgloblje plasti sočloveka, za njegovo vernost, za njegov odnos do Boga, Kristusa in Cerkve.

Pravzaprav je čas pred poroko izredno ugoden za razvoj vere v mladih. Bistvo vere je ljubezenski odnos do Boga in zato tudi do človeka. Znano je, da otroci, ki ne doživljajo ljubečega odnosa med staršema, težko razumejo ali doživljajo božjo ljubezen do sebe in svojo do do Boga. Ko se fant in dekcle vedno bolj poznata in ljubita, doživljata bistvo vsake ljubezni, tudi tiste do Boga — izkustveno. Zato sta toliko bolj razpoložena in pripravljena, da razumeta in dojemata bolj kot sicer bistvo vere, ki je v spoznanju, zaupanju in ljubezni do Boga.

Zato verna pripravnika na zakon ne samo, da ne zanemarjata razvoja osebne vere, pač pa tudi na verskem področju skušata delati tisto, za kar se trudita na vseh drugih, da čim več stvari čim bolje spoznavata, doživljata in živita — skupaj. Skupaj na sprehode, skupaj v kino, skupaj k staršem, skupaj v trgovino — torej tudi skupaj v cerkev, skupaj v molitvi, skupaj pri branju in razmišljanju sv. pisma. Morda se vama bo to zdelo čudno. Pa vendar — v najbolj intimnih, najbolj notranjih, nežnih in skrivnostnih stvareh duše in telesa že-

lita biti vedno bolj seznanjena in odkrita med seboj. Zakaj naj bi to čudovito notranje področje verne- ga človeka: Bog, vera, Kristus, molitev, Cerkev, zakramenti, odpuščanje, problem zla čakalo na poznejša leta? Če je katero področje zelo težko pozneje razvijati, je to gotovo še posebej versko. Marsikateri zakonski par bi rad skupaj molil — večkrat ga samo življenje s svojimi preizkušnjami sili k temu — a jima nekako ne gre, ker se nista kot fant in dekle ali kot mlada zakonca tega učila in vsaj malo tudi naučila.

Zakrament zakona je klicanje Kristusa medse, da bo vedno navzoči prijatelj moža, žene in otrok. A kot se fant in dekle pred poroko vadita bližine drug drugega, da bosta v vsakodnevnem življenju v zakonu znala to vzajemnost živeti, tako se morata v svoji prvi ljubezni, v svojih pogovorih, načrtih, težavah, iskanju in tudi v nežnostih učiti Kristusove navzočnosti in njegove volje za svojo pot v zakon. Le tako gledanje ali življenje pomeni boriti se za osebno, doživeto vero, ki ima vpliv na življenje in ni samo nekakšna navada ali samo poročna slovesnost in nič več...

Verni pari si posebej v času priprave za veliki korak radi poiščejo pametnih svetovalcev. To so lahko poročeni ljudje, ki imajo že veliko izkušnj. Lahko so prijatelji, ki so na isti poti pripravili in si z izmenjavo misli in

svojih izkušenj pomagajo. Posebej na področju vere pa je lahko velik prijatelj in svetovalec tudi duhovnik, ki jima pomaga Jezusovo evangeljsko sol mešati z vsakdanjim življenjem fanta in dekleta, ki se skozi upanja, načrte, uspehe in neuspehe pripravljata na zakramentalno srečanje s Kristusom pri poroki.

Kako drugačno, globoko, življenjsko doživetje je poroka, na katero sta se zaročenca pripravljala takó? Kako drugačno je vzdrušje ljubezni med dvema v mesecih pred poroko, če je njun nenehni tovariš in prijatelj Kristus, ki ju bo spremljal v Kano Galilejsko, se pravi k poroki! Jezus je svojo misel, da ni dovolj samo govoriti o veri, ampak jo živeti, končal s sliko iz zakonskega življenja: „Kdor posluša te moje besede ter jih spolnjuje, bo podoben pametnemu možu, ki si je hišo postavil na skalo“ (Mt 7, 42). Kdo izmed vas mladih ne bi želel svojega zakona imeti tako trdno postavljenega, da ga ne bi noben vihar, noben potres podrl? Tako trdno postavljen pa je samo na veri v Boga in Kristusa. „Drugega temelja nihče ne more položiti“ (1 Kor 3, 11), pribija sv. Pavel.

Tudi tokrat molita s pesnikom Tagorejem (odlomek 5. Darovanjske v dvojini):

Prosiva te, dovoli nama,
da smeva za trenutek sestiti k tebi;
začeto delo bova že pozneje
končala.

v družini

MAMICA IN PETRČEK PRVIH DEVET MESECEV

Več otrok, več vzgojiteljev

Blaž je bil po opravkih v mestu. Srečal se je s stricem Tomažem, ki je že več let sodeloval v vzgojni posvetovalnici. Veselo sta se pozdravila, saj se že dalj časa nista videla. Nato je Blaž začel razgovor:

„Veš, stric, z Marjanco sva dobila Petrčka. Krasen dečko. Škoda bi ga bilo, če bi ga ne vzgojila, kot je treba. Marjanca je odlična negovalka. O vzgoji, resni in sodobni vzgoji, pa bolj malo veva.“

„Čestitam, Blaž. Pri vzgoji vama bom rad pomagal. Veseli me, da je Marjanca dobra negovalka. Ali je obiskovala kak tečaj za nego in vzrejo dojenčkov?“

„Da, njeni starši so praktični ljudje. Medtem, ko je hodila na ekonomsko šolo, je opravila še tečaj za nego otrok. Mati je rekla: „Če boš česa potrebovala v življenju, bo to gotovo znanje o tem, kako se ravna z otroki. Ekonom-

---

Če ne vidiva tvojega obraza,
nima srce ne miru ne počitka
in delo se nama spremeni v
neskončno breme,
v brezbrežno morje trpljenja.

Vital Vider

sko geografijo in bančno teorijo boš verjetno kmalu pozabila, a nega otrok bo tvoj vsakdanji kruh. Poleg tega pa imava tudi nekaj knjig, npr. „Nega in vzgoja otroka“ dr. Benjamina Spocka in „Obnašanje otroka“ z Gesellovega inštituta v New Yorku. Posebno to zadnje delo nama zelo ugaja, ker ima za osnovo silno poznanje otroka in je vzgojno usmerjeno.“

„Veseli me tvoja skrb za otroke in za vzgojo. Prav zato ti bom z veseljem pomagal. Vendar te kot izvedenec v vzgojnih problemih opozarjam na nekaj zelo važnega: Ne ostani pri Petrčku! Kmalu dobi še Andrejko, pa Boštjana in Lučko! Kakor vem, imata idealno stanovanje: hišico na samem, z vrtom, sadovnjakom, kokošmi in račkami. To je raj za pravega vzgojitelja in raj za o-

troke. Zadnji otroci bodo potem imeli ne dveh, pač pa tri, štiri in pet vzgojiteljev!“

Pogovor o načrtovanju

Blaž je ženi o pogovoru s stricem Tomažem vse povedal. Marjanci je posebno tisto o Andrejki, Boštjanu in Lučki napravilo veselje.

Vedno si je želela, da bi predvsem kot ženska prišla do veljave. Ne kot tajnica, direktorica, aranžerka in podobno, pač pa kot mati. Saj je to edina reč, kjer se moški ne morejo meriti z ženskami. Na tihem si je želela mnogo otrok. Sedaj ji je mož govoril o štirih. Nikdar ni mislila na to, koliko jih bo. Bala se je, da bi se v tem z možem ne strinjala. A sedaj je on sam povedal število. „Pa naj jih bo četvero!“ je vzkliknila, pohitela k možu in ga prisrčno, kot še nikoli, objela.

Blaž ni bil pripravljen na tak odmev. Bilo mu je skoraj nerodno. Vendar je z veseljem sprejel ženin objem in poljub. Da bi se izmotal iz nerodno zapletene ga položaja, je dejal:

„Temu pravijo ‚družinsko planiranje‘. Seštevajo dohodke, odštevajo izdatke, preštudirajo možnosti stanovanja, zdravje zakoncev, vzgojno spretnost očeta in matere, vzamejo v pretres poklic, stanovsko zaposlitev in rečejo: za toliko je prostora v naši hiši, dasi bi jih srce rado sprejelo še več!“

„In midva ostaneva pri štirih,“

je rekla Marjanca. „Pa če bo potrkal na vrata še peti ali šesti, mu tudi ne bova zaprla vrat,“ je dodala.

Blaž, ki ni pričakoval takega razpleta — saj od te strani svoje žene še ni poznal — je dejal: „O tem bova še govorila. Govorila bova brezno, kot se za resno stvar spodobi. In to je zelo resna zadeva.“

Sodobna vzgoja

V soboto popoldne je Marjanca pripravila voziček, položila vanj Petrčka in se z možem odpravila k stricu Tomažu. Stric ju je že pričakoval. Položili so Petrčka na divan, sami pa posedli okoli mize. Petrček je najprej začudeno gledal okoli sebe, potem pa je mirno zaspal. Odrasli so začeli pogovor. Stric Tomaž je povzel besedo. Čutil je, da ga bosta sorodnika pozorno poslušala. Skoraj bi pozabil postaviti na mizo skodelo s keksi, osoljenimi krušnimi palčicami, malinovec in pivo.

„Sodobna vzgoja,“ je začel stric Tomaž, „mora poleg ugotovitve psihologije razvojne dobe upoštevati predvsem dognanja primerjalne živalske psihologije in eksistencialne filozofije. Nikar se ne ustrašita! V kratkih in jasnih besedah bom razložil, za kaj gre. Eksistencialna filozofija poudarja ogroženost in čut negotovosti sodobnega človeka. Sodobna oblika življenja izpostavlja tudi nevarnostim, ki jih še pred kratkim časom niso poznali. Že novorojen-

ček, dojenček, otrok v detinski in deški dobi, pa tudi pubertetnik ne čuti zavarovanosti, ki jo je občutil otrok v dobi kmečke kulture. Zato rastejo ljudje v neuravnovešene in čustveno razklane osebnosti, polni so tegob, negotovosti, čutijo se eksistencialno ogrožene. Tudi nepreračunljivo in često nerazumljivo obnašanje naših doraščajočih mladostnikov izvira iz tega, da čutijo življenjsko ogroženost svoje osebnosti.“

„Jok zapuščenosti“

„Kako se to kaže pri novorojenčku in dojenčku?“ je z zanimanjem vprašala Marjanca.

„Novorojenček, pa tudi dojenček je silno neogljen. Če odrasli ne bi zanj skrbeli, bi kmalu umrl. Otrok čuti življenjsko ogroženost, jo bitno doživlja in išče z vsemi silami pomoči. Njegova glavna obramba je ‚jok zapuščenosti‘ in njegov ‚otroški lik‘.“

„To so pa čisto novi izrazi,“ je menil Blaž.

„Res je. Izrazi so novi. Stvari pa, ki jih pomenijo, so bile našim materam, posebno v kmečkem okolju, dobro poznane. Matere dobro ločijo med jokom, ki pomeni, da je otrok žejen, lačen, moker, da leži v nerodnem položaju, in pa med jokom, s katerim otrok izraža, da se čuti samega in zato ogroženega. Prav občutje zapuščenosti, samote in ogroženosti izraža z jokom zapuščenosti. Mati, ki je imela otroka, je čustveno tako uglašena, da je po-

zorna predvsem na jok zapuščenosti. Gre k otroku, se mu nasmehe, mu govori, ga poboža, z eno besedo, stori, da otrok občuti njeno prisotnost. Prav prisotnost osebe pa otroka zopet pomiri. Kmečke matere so imele otroke vedno blizu sebe in otrok je občutil njihovo prisotnost. Naše matere pa, ki so v službi v uradu ali tovarni, pa so zdoma in ne morejo dati otroku občutja zavarovanosti. Druge osebe pa niso čustveno ‚uglašene‘ in z otrokom ne čutijo.“

„To pomeni, da mora biti mati pri otroku in z otrokom?“ je vprašala Marjanca.

„Otrok potrebuje materine prisotnosti. Saj govorijo psihologi o devetmesečni telesni nosečnosti, ko je otrok čisto povezan z materjo, in o devetmesečni izven telesni nosečnosti, ko mora biti otrok tesno — če mogoče tudi telesno na zunaj povezan z materjo. Matere primitivnih ljudstev nosijo prvih devet mesecev — dokler ne pride drugi otrok — svoje otroke na hrbtu vedno s seboj in tako se dojenček vedno čuti bitno zavarovanega. To pomaga materi k njeni čustveni uravnovešenosti, otroku pa daje možnost za občut življenjske gotovosti. Take matere niso nervozne in taki otroci ne čutijo bitne tegobe življenja.“

„Potem je najin sklep, da boš ostala pri otroku in ne hodila v službo, dokler bo otrok majhen ‚znanstveno‘ utemeljen,“ je menil Blaž.

Vez med materjo in otrokom

„Pa še dognanje druge znanosti, to je ekologije ali znanosti življenjskega prostora, je zelo važno. Živali imajo trojen dom: dom prve vrste, kjer spi, kotijo mladiče in se v primeru nevarnosti skrijejo; dom druge vrste, kjer jedo in lovijo; dom tretje vrste, kjer se igrajo in zabavajo. Tudi za človeka velja to. Dom prve vrste je za človeka prostor, kjer spi, kjer se čuti zavarovana in kjer ustreza osnovnim življenjskim potrebam po počitku, hrani, stanovanju in obleki. K domu prve vrste nujno spada tudi mati, ki je otrokov prvi in poglobitvi življenjski prostor. Mati in otrok sta življenjska dvojica, ki drug drugega potrebujeta in se spopolnjujeta: mati rabi otroka, da se čustveno uravnovesi, otrok pa rabi mater, da se čuti življenjsko zavarovanega.“

„Toda danes je le malo mater, ki bi se mogle popolnoma posvetiti svojim otrokom. Ali ni to preveč zahtevno?“

„Človek kot zbiratelj sadežev, človek kot lovec in človek kot poljedelec je imel otroka vedno pri sebi. Pa ne samo mati, temveč tudi oče. Danes smo v prehodni dobi. Oče še ne zasluži toliko, da bi mogel sam vzdrževati ženo in otroke. Tudi ni vsem mogoče, da bi živeli v svojih lastnih hišah v prosti naravi. Toda avtomatizacija in tehnični napredek, posebno pa še uporaba atomske energije bodo omogočili, da bo oče kot

glava družine zaslužil toliko, da bo mogla mati skrbeti samo za dom, za otroke in za dobro človeško občutje. To bo tudi materi največje zadoščenje.“

Otrokov lik

Medtem se je Petrček prebudil. Malo je zajokal. Mamica je bila precej pri njem. „Ali ni to jok zapuščenosti?“ se je smeje vprašala.

„Zaenkrat še ne. Položite ga sem bliže, k nam, naj čuti, da smo ob njem.“ Marjanca je položila Petrčka na prazen naslonjač. Petrček je mencial z rokami in krožil z očmi po sobi. Bil je zadovoljen in začel počasi svoj „lala“. „Rad bi še dodal,“ je nadaljeval stric Tomaž, „da ima otrok poleg joka zapuščenosti še drugo učinkovito orožje: svojo telesno pojavo. Tako razmerje čela, nosu in brade, kakor tudi razmerje med glavo, trupom in okončinami odraslo osebo, posebno mater, kar sili, da se zavzame za otroka. Odrasla oseba je nagnjena, da otroku pomaga, nekaj jo sili, da skrbi za otroka. Prav ta otroški lik je največji ‚priganjalec‘ odraslih.“

Stric Tomaža je vstal in pri nesel krožnik z narezkom in kruhom. Prigriznili so. A Petrček je začel ihteti. Mamica je rekla: „Tudi on hoče svoje.“ Vzela je otroka v naročje, si odpela bluzo in dala otroka k prsim. Ko se je Petrček odteščal, ga je zopet položila na divan, ga pobožala po

ličkih in mu pritajeno prigovarjala. Petrček je kmalu zaspal.

Učiti otroka reda

„Še eno bi rad poudaril: otrok mora čutiti red. Človeško življenje se razvija v ritmu spreminjanja dneva in noči. Vse je urejeno po tem astronomskem poteku: počitek, vstajanje, jemanje hrane, oblačenje. Tudi otrok naj čimprej dobi občutek za zunanjo zakonitost: prejemanje hrane, spanje, telesne potrebe, kopanje, zračna kopel itd. Kako naj se to vrši, nam povedo knjige o negi in reji otroka. Za pravo vzgojo otroka je važna tako imenovana podzavestna ali materialna nramnost, ki da občutiti otroku reden potek dogodkov. To je tudi osnova za priznanje zakonitosti v človeškem delovanju. To je osnova za nramno ali moralno življenje.

Za nramno vzgojo je važno zaupanje in predanost materi, ki sloni na občutju zavarovanosti in gotovosti v materini bližini. Osebi, ki jo otrok „odlikuje“ s svojo navezanostjo, se bo pokoraval in si tako izoblikoval navado nramnih vodil. Taka navada, ki je za otroka nramnost ali moralna, pa raste samo na tleh zaupanja in vdanosti.“

Začenja se nova doba

Stric Tomaž se je obrnil k Petrčku. Otrok je mirno dihal. Pogledal je mater in dejal: „Ta prva dva meseca je bil verjetno

kar priden: ni se preveč gibal in kričal. Bil je čas, ko je moral utrditi svoje osnovne življenjske funkcije in jih pripraviti za večje napore. Posebno prebavni aparat in dihanje. Toda sedaj se začne za Petrčka zelo naporna in važna doba. Pripraviti mora svoje mišice na pokončno držo in hojo, pljuča in govorilne organe pa na govorico. Zato se bo mnogo gibal, premetaval, kobacal in vzpenjal. Prav tako bo ure in ure ponavljal iste glasove in glasovne skupine. Važno je, da se bo dobro počutil: naj bo dobro nahranjen, snažen in suh, naj ima priložnost, da se giblje, vendar tako, da se mu ne bo nič zgodilo. Posebno pa mora čutiti prisotnost matere ali druge odrasle osebe.“

Petrček se bo uvajal še v drugo območje človeškega življenja: začel bo spoznavati svet in sam sebe. Prvi predmet spoznavanja bo njegovo telo. Zato bo tipal in nosil v usta — kjer so nameščeni trije čuti: okus, vonj in tip — svoje prste, roke in če mogoče tudi noge. Začel bo spoznavati, kaj je sam in kaj ni, in si bo tako pridobil spoznanje svojega ja-

za. Potem bo začel otipavati, tresti, tolči, nositi v usta itd. vse predmete, ki jih bo mogel doseči. Ogledoval jih bo, poslušal bo njihov glas, otipaval njih površino, jih vonjal in okušal. Vsak predmet in vsako posamezno spoznanje bo naredilo nanj vtis in ga sililo, da se bo vtisu odzval. Tako se bo začel čudoviti čutno-gibanjski potek, ki bo iz te nerodne mase majhnega otroka izoblikoval izredno fin organizem in duševnost. Vse duševno življenje se namreč dogaja v obliki izzivanja in odzivanja, dražljajev in odzivov, delovanja na čutila in odgovorov na dražljaje. Zato je treba otroku pustiti, da vse otipa, nese v usta, s predmeti udarja in počne, kar mu godi. Seveda je treba poskrbeti, da si ne bo naredil škode, posebno z ostrimi predmeti in strupi.“

Zmračilo se je. Žitnikovi so morali domov. Blaž in Marjanca sta se stricu Tomažu lepo zahvalila in ga prosila, da bi jima čez sedem mesecev, ko bo Petrček star devet mesecev, zopet pokazal značilnosti telesnega in duševnega razvoja ter jima stal ob strani z vzgojnimi nasveti.

Domov grede je Marjanca dejala: „Kar nama je stric Tomaž pravil o vzgoji v prvih devetih mesecih, sem sicer že nekako vedela. Storila bi tudi brez njegovih navodil več ali manj tako, kot je rekel. Vendar mi je sedaj vse jasno in vem, čemu naj dajem prednost in kako naj postavim poudarke.“

(Bo še)
(Krščanski zakon)

ZA OČETOV DAN

Očka, rožice smo ti prinesli za tvoj praznik.
Jaz, tvoja Urška, jaz, tvoj Pavel, jaz, tvoja Olgi...
Ker me imaš rad, ker zame delaš in skrbiš.
Hvala, očka moj!

Očka, poljubček ti pošiljamo za tvoj dan.
Jaz, tvoja Irena, jaz, tvoj Peter, jaz, tvoja Sonja...
Bodi srečen, Bog te živi, očka moj!

Očka, najmlajši te imamo najrajši.
Veseli smo, kadar v tvojem naročju sedimo,
srečni, kadar s teboj pojemo in govorimo,
najbolj srečni, kadar od tebe poljubček dobimo.

Anica Šemrov

Oče Damijain

Wilhelm Hünermann

Cvetice na kopnem in na morju

„Res, sreča je, da ljubi Bog zna latinsko! Seveda ima težave z latinščino lenih in porednih mašnih strežnikov po vsem svetu. A kakšna je šele latinščina ministrantov Južnega morja! Gospod, ne huduj se, če ne spravijo skupaj ne ‚t‘ ne ‚d‘ ne ‚s‘, zlasti če so njih ustnice nabrekle zaradi gobavosti. Besed ne razumeš, napev pa ti je gotovo znan. Ti že veš, kaj mislijo ubogi, mali dečki, ko molijo svoje kesanje pri pristopni molitvi.“

Tako je mislil pater Damijan de Veuster, ko je sedel sredi skupine otrok pod streho verande v sirotišnici in z njimi vadil konfiteor. Otožno je pogledoval te spačene obraze. Večino teh otrok je pobral iz neizrekljive bede na otoku. Druge je videl, kako so se pripeljali v čolnih, prestrašeni, objokani in stisnjeni v kupček kakor premrazeni ptički. Nekje so jih s silo iztrgali obupaniam materam iz naročja in jih privedli na Molokaj. Damijan jim je zgradil nov dom. Molokajska sirotišnica je bila najlepša hiša na otoku. Na

njenem vrtu so rastle najlepše rože. Damijan je bil najubožnejšim prebivalcem otoka oče in mati obenem.

„Pogum, Anakalea!“ je Damijan spodbujal kanaškega dečka, ki je s spačenim obrazom stal pred njim. „Pogum, danes moraš pokazati, kaj znaš?“ In Anakalea je deklamiral s krčevito zaprtimi očmi:

„Konficeor Ceo omnipocenci...!“ Ranjene ročice je stisnil skupaj in vse telo je silno drgetalo. Ko je končal, je počasi odprl oči in vprašujoče pogledal.

„Dobro, Anakalea!“ je pohvalil duhovnik. „Odlično si povedal. Jutri mi smeš streči pri maši!“

V ugaslih očeh mladega gobavca je zasijal žarek veselja. Srečen je vzkliknil in plosknil z rokami.

„Oooo! Makua Kamiĵano!“ je jecljal. „Oooo! Oooo!“

Drugi fantiči so občudovaje glasno hvalili sijajen uspeh. S konca klopi pa se je nenadoma zasllišalo ihtenje. Majhen Kitajček si je z rokami zakrival obraz in hlipal. Ime mu je bilo Bepo. Krstili so ga italijanski misijonarji. Pred leti je prišel s starši v Havaj, kjer so dobili delo pri neki sladkorni farmi. Pred osmimi meseci je prišel gobav na Molokaj.

„Bepo!“ je mehko rekel misijonar in mu položil roko na rame. „Ne jokaj, Bepo!“

Patru Damijanu ni bilo treba dečka spraševati, zakaj je žalosten. Bepo je bil slep. Gobavost ga je pahnila v večno temo. Slep otrok pa vendar ne more biti ministrant. Čez čas se je Bepo pomiril in nato je jasno in pravilno govoril:

„Konfiteor Deo omnipotenti...“ Ves konfiteor brez najmanjše napake! „Ali je bilo dobro? Oče, ali je bilo dobro?“

„Nihče ne zna bolje od tebe, Bepo!“ ga je potolažil pater in prijazno pobožal otroka.

„In ne bo smel Bepo nikoli, nikoli klečati pri oltarju?“ je vprašal Kitajček.

Za hip je misijonar pomislil, nato pa rekel:

„Seveda boš smel, Bepo! Jutri boš klečal poleg Anakalea. Pomagal mu boš, če ne bo znal dalje.“

Bepo je zardel od veselja, Anakalea pa je veselo zaklical:

„Tudi zvoniti boš smel, Bepo! Kadar bo čas, te bom pocukal za rokav.“

„Zvončljati, zvončljati s srebrnim zvončkom,“ je šepetal Kitajček. Nato je tiho ječljaj po kitajsko. Nihče ga ni razumel, a videli so, da govori iz njega prevelika sreča.

Po vrtni stezi je prihajal v sirotišnico Joane, Beli Kormoran, in vpil že od daleč:

„O, makua Kamijano, kako cvetijo tvoje rože!“

„Da, da, Joane, te rože cveto tudi za rebesa!“

„Prinašam ti pisma, veliko pisem, makua Kamijano!“ Joane je pomolil patru kup pisem in časopisov, ki jih je skrival za hrbtom, ker je hotel duhovnika veselo iznenaditi. Neki Kanak jih je prinesel iz Kalaupape.

Damijan je nekaj časopisov brezbrizno vrgel stran. To lahko počaka. Tu je bilo pismo iz Honoluluja s kraljevim pečatom. To tudi lahko počaka. A tukaj, tukaj je bilo pismo z belgijsko znamko. Pismo iz Tremelova! Pismo od matere!

Misijonar je s tresočimi se rokami prerezal ovoj. Ko je Damijan bežno preletel prve vrstice, je prebledel. Stokajoč je skrnil obraz v roke.

„Mrtev! Mrtev!“ je zašepetal in se zagledal predse.

Tedaj je mali Kitajček položil roko na duhovnikovo glavo in nežno rekel:

„Ne jokaj, padre!“

„Moj oče je mrtev, Bepo!“ je zastokal duhovnik in pogledal v brezizrazne, ugasle oči gobavčka, kot bi mu iz njih mogla zasijati tolažba. V spačenem otrokovem obličju so žile krčevito drgetale. „Jutri bo Bepo klečal pri oltarju in bo molil za tvojega očeta, padre! Prišel bo k Bogu v nebesa. Tako praviš ti sam. In šele v nebesih so vsi ljudje resnično doma...“

Tedaj je misijonar prijel pohabljeno otrokovo roko, tjo močno stisnil in rekel:

„Prav imaš, Bepo! V nebesih smo vsi doma! ...čisto sem pozabil!“

Nato je šel pater Damijan de Veuster v cerkev, pokleknil pred oltar, kjer so gobavci tolikokrat iskali pomoči in tolažbe, in Bog se je usmilil tudi njegovega trpečega srca.

Ko je stopil iz cerkve, so ga poklicali k staremu Lazarju. Umiral je. Pater je gobavca pred enim letom krstil. Zjutraj mu je podelil še sveto popotnico in sveto maziljenje. Zdaj je v očeh starca ležala neka posebna milina.

Damijan je molil molitve za umirajoče. Medtem je bolnik mirno zaspal. Duhovnik mu je še zaprl oči za večni počitek. „Lazar, domov greš!“ je tiho rekel. „Pozdravi tam mojega očeta!“

Dan pred praznikom svetega Rešrjega Telesa so vsi pridno delali. Tudi gobavci so hoteli imeti procesijo. Že nekaj tednov so imeli godci vaje pod vodstvom starega, slepega Petera. Godala jim je priskrbel Damijan iz Honoluluja. Cerkveni pevski zbor pa v vnemi ni zaostajal za godci in sveta Cecilija je bila kaj lahko vesela svojih vriskajočih otrok na Molokaju.

Možje so z gora privlekli bambusova debela in žene so iz modre in zlate svile sešile baldahin ter napravile nebo. Otroci pa so natrgali gore cvetja in ga povezali v šopke, vence in kite. Postavili so mogočne slavoloke. Stesali so štiri oltarje. Vse je tonilo v cveticah.

Tudi otroci iz sirotišnice so ime-li polne roke dela. Krasili so cerkev.

K oltarju in slikam svetnikov so privlekli polne košare rož in vej. Marija in sveti Jožef sta dobila krog glave in ramen bogate vence iz modrih in belih zvončkov.

Končno je bilo vse tako lepo, da da so otroci od veselja ploskali in poskakovali. Obrazi so jim še žareli od vneme in sreče. Nenadoma pa so se prestrašeno spogledali. Dveh otrok ni bilo k večerji, Bepa in Anakalea. Do večera sta z drugimi trgala cvetice, nato pa sta nenadoma izginila.

Pater Damijan si je zaman belil glavo, kje bi mogla biti. Da se jima le ni kaj zgodilo! Morda sta splezala na goro, da bi nabrala rož. Marsikdo je že zdrsnil v prepad. V pol ure se bo stemnilo!

Pri večerni molitvi, ki jo je duhovnik opravil skupaj s sirotami pred oltarjem Matere božje, je pristavil še zdravamarijo za izgubljenca in otroci so čutili, kako se je dobremu belemu očetu od bolečine tresel glas. Pravkar je poslednji sončni žarek utonil v morje. Znočilo se je. Otrok pa še vedno ni bilo nazaj.

Pater Damijan je sedel k mizi, si prižgal svetilko in se skušal prisiliti k branju. Tu so bilj še časopisi, ki so pred tremi dnevi prispeli z materinim pismom. Ni jih še pogledal. Vendar ni mogel brati. Črke so plesale pred njim in vedno zrova sta mu plesala pred očmi dva obupana otroška obraza. Zdelo

se mu je, da ga kličeta na pomoč.

Tedaj je duhovnik ostrmel. Iz velikih črk je v ameriškem časopisju, ki ga je imel pred seboj, razbral: „Damijan de Veuster, molokajski junak!“ Sledil je dolg članek.

„Sem mar krma za časopisnega poročevalca?“ je zagodrnjal Flamec in odrinil časopis. Nehote je segel po drugem listu. Bil je francoski. Tudi tu je bil neki članek rdeče obrobljen. „Apostol gobavcev“ je stalo nad njim. „Drhal neumna!“ se je razburil pater Damijan. „Ampak prav zares!“ Pred njim je bil še neki nemški časopis in Flamec je trudoma zlogoval:

„Odkrije naj se, kdor se pelje mimo molokajskih pečin!“

Človeku bi se zmešalo! Ali gospodje poročevalci nimajo nobene druge snovi več in mislijo, da morajo svoje slavošpeve naprtiti siromašnemu redovniku, ki živi na najbolj zapuščenem otoku sveta? Svoje papirnate vence naj raje položijo pred roge plesalk in prvih ljubimcev v svojih gledališčih. Hvala Bogu! Tukaj je vendar še neki francoski misijonski glasnik. Tu bo verjetno kaj pametnejšega! A komaj je pater prelistal prve strani, je že prav po flamsko zarobantil. Zagledal je svojo sliko, ki jo je bil nekoč ob slovesu v Leuvenu dal napraviti materi v spomin, spodaj pa je stalo dobesedno prepisano zadnje pismo, ki ga je poslal domov.

„O, mati, mati!“ je stokal duhovnik.

Kar je tedaj samotnemu misijonarju prišlo prek ustnic, je bilo vse prej kakor pobožer: vzdihljaj. To je vendar... Človek ti sedi tukaj pri majavi mizi in pri vsem delu in trudu v največji naglici skraca pismo, medtem ko čaka pred Kalaupapo parnik, in nato ti pošlje ljuba, dobra, neumna mati pisarijo patru uredniku, ki nima važnejšega posla, kot da s tem polni svoje vrste! To je vendar... „Ne, ne! Jaz ne maram tega!“ je vzkliknil Damijan de Veuster, ki mu je bilo hvalisarje zares zoprno. „Skrbeti hočem za svoje gobavce, tesati koče in krste in svojim umazanim fantom umivati glave. To hočem! A kaj to komu mar! Nočem, da bi me ti sejmarji razkričali!“

Pater Damijan je planil pokonci in odločno porinil od sebe kup časopisov. Nato je stopil na verando in zaskrbljeno gledal v noč. Otrok še vedno ni bilo domov. Dlje ni smel čakati. Iskat ju gre, pa če bi moral vso noč plezati po gorah! Stopil je v hišo in poiskal svetilko. Tedaj je zaslišal korake. Skočil je k vratom, odrinil zapah in pred njim sta stala oba izgubljena ministranta.

„Ne bodi hud, makua Kamijano!“ je moledoval mali Kanak.

„Ne bodi hud, padre!“ se je kakor odmev oglasil Kitajec.

„Hud sem, zelo hud!“ ju je karal duhovnik. „Kje sta tičala tako dolgo?“

„Trgala sva cvetice!“ je odgovoril Anakalea.

„In potem?“

„Potem sva šla k morju in sva jih vrgla v vodo.“

„Čemu?“ Otroka sta molče povešala glavi.

„Čemu vendar?“ je zagrmel Damijan.

„Morje bo rože odplavilo in jih poneslo na grob tvojega očeta.“

„Pojdita spat, otroka,“ je zamrmral duhovnik in se obrnil.

„Ali nisi več hud?“ je poizvedoval Anakalea.

„Ne, nič več, pojdita spat.“

Še dolgo je Damijan stal za vrati, ki so se zaprla za otrokoma. Nato je stopil k mizi z vsemi tistimi časopisi, ki so hvalili njegovo delo. Misijonar se je nasmehnil:

„Kaj je ves ta hrup v primeri

z ljubeznijo dveh gobavih otrok! O Bog, kako bogato si me nagradil.“

Naslednji dan je bil praznik sv. Rešnjega telesa. Duhovnik je nosil zlato monštranco po cvetočem otoku. Počasi, zelo počasi je stopal pater Damijan, kajti za njim so trudoma stopali in se plazili gobavci. Slišal je rezke žvižge in težko dihanje bolnikov. Bilo mu je, kot da se vleče za njim trpljenje vsega sveta. Bobni so ropotali in trobente so bučale. Belo oblečene deklice, rože, petje — prav vse je bilo kot na Flamskem.

Ta dežela je bila nekoč pekel. Zdaj je bilo tukaj nebo, kajti Bog sam je blagoslavljal najbedrejše.

Apostolska konstitucija o novih določbah pri svetniških procesih

Papež Janez Pavel II. je 25. januarja 1983 podpisal apostolsko konstitucijo, s katero ureja postopke za razglasitev blaženega ali svetnika. Konstitucija ima po daljšem uvodu 3 dele. V 1. delu govori o delu, ki ga pri postopku opravijo krajevni škofje škofije, v kateri je kandidat umrl. Škofje imajo s tem široka pooblastila, da sami s svojo redno oblastjo opravijo vsa potrebna poizvedovanja o življenju, o junaških krepostih, o sluhu svetosti, morebitnem mučeništvu, čudežih in spisih. Škof sam določi cenzorje, ki ocenijo vse objavljene in neobjavljene spise kandidata. Vse spise s svojimi mnenji škof v dvojniku dostavi kongregaciji

za zadeve svetnikov in obenem tudi izjavo, da kandidat doslej še ni bil deležen češčenja, kakršno gre svetnikom.

V 2. delu je natančno opisano delo, ki ga mora opraviti kongregacija, v tretjem pa o načinu, ko mora postopati kongregacija.

Kongregacija za zadeve svetnikov pa je istočasno izdala določila, po katerih se morajo ravnati škofje pri škofijskem postopku.

Iz objavljene konstitucije je razvidno, da naj bi bilo odslej glavno delo za proglasitev kandidata za blaženega ali svetnika opravljeno v domači škofiji. Upamo, da bodo tako hitreje stekli postopki za naše slovenske svetniške kandidate: Baraga, Slomška, Gnidovca in p. Vendelina Vošnjaka.

Umrli je župnik Anton Škulj

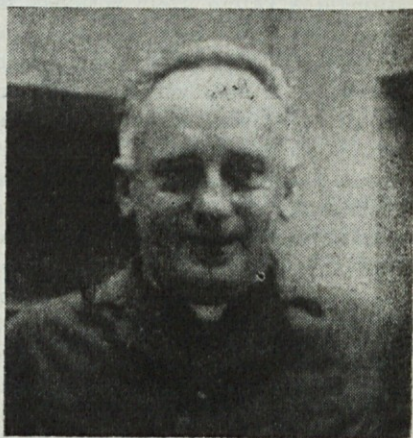
9. aprila umrli duhovnik Tone Škulj je bil rojen 2. marca 1924 v Zagorici, v župniji Dobropolje na Dolenjskem. Gimnazijo je opravil deloma v Ljubljani. Kot študent je odšel k četnikom.

V 4. zvezku „Odpri grobovi“ (str. 162-173) je sam po spominu pričeval o svoji domobranski poti, vrnitvi iz Vetrinja v Slovenijo in rešitvi iz komunističnih grozot in o prihodu med begunce v Italiji. To je pričevanje legionarja, domobranca in gorenjskega četnika, ki je po padcu Turjaka ušel iz partizanskega zapora in stopil v domobransko službo pod poveljstvom kapetana Harbiča in se končno v gorenjskem četniškem odredu udeležil bojev v Lahovčah. Ob razpadu je bil v maju 1945 iz Vetrinja predan v roke Titovih partizanov na Področici in se iz šentviškega taborišča pri Ljubljani rešil smrti. Pričevanje o svojem križevem potu je duhovnik Anton Škulj sklenil takole: „Zahvalim se javno sveti Devici Mariji, Materi božji, za čudovito rešitev. Ne rečem čudežno, čeprav sem o tem globoko prepričan. Mojim preganjavcem je iz srca že zdavnaj odpuščeno in jim želim vse dobro. Bogu pa tudi zahvala za vse preizkušnje in trpljenje, ki sem ga temeljito potreboval in ga še potrebujem. Če bi bilo v tem pričevanju kaj žaljivega za katerega koli ali bi bilo zapisano v slabem razpoloženju, naj bi vsi braveci tolmačili, da v tem pričevanju ni bilo slabega namena.“

Po rešitvi je prišel v begunsko

taborišče Senigallia pri Anconi, kjer je končal gimnazijo. Nato je vstopil v begunsko semenišče v Briksnu in se z njim preselil v Argentino, najprej v San Luis in nato v Adrogué. V duhovnika ga je posvetil škof dr. Gregorij Rožman v Don Bosco v Ramos Mejía 13. januarja 1952. Služboval je naprej v Remedios de Escalada, nato v Morono in v Lanusu, končno v Lujanu v škofiji San Luis. — Umrli je 9. aprila v Buenos Airesu. Na mrtvaškem odru je ležal v Domu sv. Vincencija Pavelskega v Slovenski vasi. Pogrebno mašo in obrede je ob udeležbi 21 duhovnikov opravil msgr. Anton Orehar. Pokopan je na pokopališču v Lomas de Zamora.

Telesno ni bil od vojaških let dalje nikoli popolnoma zdrav. Čutil je posledice partizanskega mučenja. Duševno pa je bil moč vere, zaupanja v Boga in Marijo ter kot duhovnik z

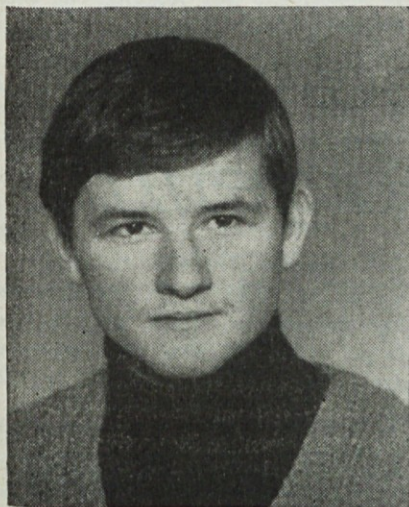
vsem srcem poln goreče ljubezni do Boga in bližnjega. Bil je vedrega in skoraj prešernega značaja. Kot župnik in dušni pastir je bil nadpovprečno podjeten pri začenjanju in gradnji novih cerkva. Iz hvaležnosti za zgled popolne predanosti Bogu po duhovniškem poklicu, iskreno proš-

mo po Mariji Boga, da bi njegovi duši čim prej podelil plačilo v večni sreči. Bil je človek, a v sebi je nosil otroško predanost Stvarniku, sodeloval je z Odrešenikom-Duhovnikom v moči Svetega Duha za zveličanje zaupanih mu ljudi. Naj počiva v miru!

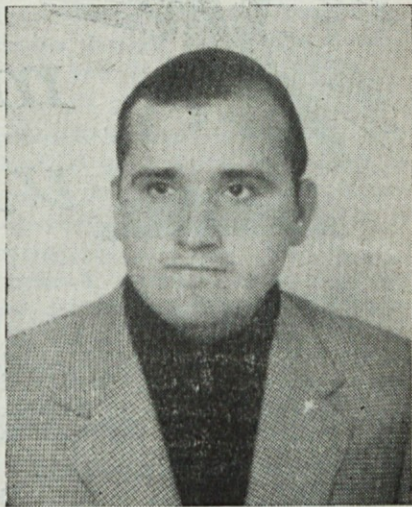
Slovenski novomašniki iz Argentine

Na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, bodo v ljubljanski stolnici posvečeni v duhovnike trije diakoni iz slovenskih družin v Argentini: France Cukjati, rojen 12. oktobra 1952, njegov brat Marko, rojen 23. aprila 1959, in Tomaž Mavrič, rojen 1959. France Cukjati bo inkardiniran v ljubljansko nadškofijo, de-

lovat pa bo prišel čez eno leto, ko bo dokončal teološke študije, med slovensko skupnost v Argentini. Marko Cukjati in Tomaž Mavrič sta lazarista, člana Misijonske družbe. Vsi trije so bili rojeni v Buenos Airesu in tu dokončali ljudsko in srednjo šolo ter bili povezani s slovensko skupnostjo v Argentini, nato pa

Marko Cukjati

France Cukjati

Tomaž Mavrič

so odšli na študij filozofije in teologije v Ljubljano.

Poleg omenjenih novomašnikov bodo letos posvečeni v duhovnike še trije diakoni, sinovi slovenskih družin v Argentini: salezijanski bogoslovec Jože Repovž, rojen 19. novembra 1954, bo posvečen septembra, proti koncu leta pa škofijski bogoslovec Igor Grohar, rojen 31. julija 1957, iz buenosaireške nadškofije, in pa diakon Franci Urbanč, rojen 29. januarja 1960, iz Tucumana.

Vsem našim novomašnikom želimo, da bi bili v duhovniškem poklicu srečni in da bi lahko dolgo in velikodušno delovali za zveličanje ljudi, kamor jih bodo pošiljali njihovi cerkveni in redovni predstojniki.

med nami v Argentini

28. Slovenski dan

Na belo nedeljo, 10. aprila, je slovenska skupnost Vélikega Buenos Airesa praznovala vsakoletni Slovenski dan. Praznovanje je bilo letos na Slovenski pristavi v Castelarju.

Po dviganju zastav in petju himen je ob 11.30 delegat slovenskih

dušnih pastirjev msgr. Anton Orehar daroval sv. mašo, med katero je pel pristavski zbor pod vodstvom dr. Julija Savellija. Po maši je bilo skupno kosilo.

Kulturna prireditev je bila ob 4 popoldne na vrtu. Geslo dneva so bile Levstikove besede: „Slovence bo rešil le slovenski program in vse-

stransko lastno delo.“ Po uvodnih besedah arh. Jureta Vombergarja, predsednika društva Zedinjena Slovenija, ki vsako leto prireja Slovenski dan, je imel slavnostni govor dr. Jože Krivec. Njegov govor objavljamo v tej številki DŽ. Recitacijski program je sestavil in pripravil Miha Gaser, pevski nastop Anka Gaser in rajanje Kristina Jerovšek in Monika Češarek. Spored je povezoval Luka Debevec, recitacije je izvajal fantovski zbor in solisti, pevske točke dobro pripravljen priložnostni zbor, rajanje pa skupina deklet v narodnih nošah.

V sklepnem delu je bila počastitev dr. Tineta Debeljaka ob njegovi 80-letnici. Uvodne besede je povedal dr. Krivec, arh. Vombergar, Marjan Loboda, Emil Cof in Joža Markež so jubilanču izročili pergament častnega članstva ZS in lovorjev venec, obdani od narodnih noš. Slavljencu so čestitali predsednik SKA Ladislav Lenček, predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare in direktor slovenskega dušnega pastirstva msgr. Anton Orehar in se mu v imenu vse slovenske organizirane skupnosti zahvalili za njegovo skoraj nepregledno delo na kulturnem področju.

Sledil je družabni del ob zvoških orkestra „Magnum“.

Visokošolski tečaj

9. aprila je začel s svojim šolskim letom Visokošolski tečaj, ki je dopolnilo naših osnovnošolskih in srednješolskih tečajev in ima namen povezovati naše visokošolce, jim pomagati pri oblikovanju slovenske in

krščanske osebnosti ter jih usposablja za delo v skupnosti. Tečaj je vsako drugo in zadnjo soboto v mesecu v Slovenski hiši. O teologiji predava dr. Alojzij Stare, o slovenščini pisatelj Zorko Simčič, o slovenski zgodovini dr. Marko Kremžar, o vprašanih naše emigracije lic. Milan Magister, univ. prof. dr. Milan Komar pa letos vsako zadnjo soboto v mesecu obravnava témo „Strah pred svobodo“. Komarjev osmi filozofski cikel bo hkrati pod okriljem Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva.

Večeri SKA

Slovenska kulturna akcija je začela s kulturnimi večeri v gornji dvorani Slovenske hiše v soboto 9. aprila. Na prvem večeru je prof. Alojzij Geržinič predstavil svojo knjigo „Boj za slovensko šolstvo na Primorskem za časa delovanja dr. Srečka Baraga pri ZVU“. Koreferat je imel dr. Vinko Brumen.

Na 2. večeru 23. aprila je bilo predvajanje filma o Baragu „Sledovi“, ki ga je posnel Tone Zrnc in ozvočil Jože Osana. O kulturni pomembnosti Baragovega delovanja je spregovoril dr. Tine Debeljak.

Na 3. večeru 7. maja je predaval dr. Vinko Brumen o vprašanju: „Od spoznatnosti do dokazanosti božjega bivanja.“

Zveza SMŽ

Zveza slovenskih mater in žena je začela s svojimi mesečnimi srečanji v Slovenski hiši v sredo 6. a-

prila. O vprašanju „Žena v javnem življenju“ je predaval msgr. Anton Orehar. V sredo 4. maja je bilo srečanje s pesnikom in publicistom dr. Tinetom Debeljakom ob njegovi 80-letnici.

Zvezni mladinski sestanki

Mladina, organizirana v Slovenski dekliški organizaciji in Slovenski fantovski zvezi, ima mesečno mladinsko

sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj s primernim mašnim govorom msgr. Oreharja, po maši skupni zajtrk in nato sestanek. 6. marca je na sestanku govoril arh. Jure Vombergar o smislu in nesmislu življenja, 24. aprila pa časnikar Tone Mizerit o političnih strankah v Argentini.

Drugo nedeljo v mesecu pa ima mladina mladinsko sv. mašo po krajevnih verskih središčih.

Novice iz Slovenije

Novi ravnatelj papeških misijonskih družb v Sloveniji

Msgr. dr. Vilko Fajdiga je 17 let opravljal službo narodnega ravnatelja papeških misijonskih družb v Sloveniji. Ker letos izpolni 80 let, je prosil za razrešitev službe.

Kongregacija za širjenje vere je njegov ostavko sprejela in imenovala za novega ravnatelja vseh papeških misijonskih družb v Sloveniji Franca Mikuža, župnika v šmartnem pod šmarno goro in sicer za dobo 5 let.

Teološki tečaj 1983

V tednu po veliki noči je bil v Ljubljani in Mariboru teološki tečaj. Teme predavanj so bile: Pomen kalcedonskega in 3. carigrajskega koncila za krščansko življenje (dr. Ivan Pojavnik), Odrešenje in osvobajanje človeka (dr. Franc Pleme-

nitaš), Različna izhodišča in smeri v današnji kristologiji (dr. p. Anton Nadrah), Skrivnost križa — razodetje Boga in človeka (dr. Anton Strle), Kristus — središče in cilj zgodovine in vesoljstva (dr. Vekoslav Grmič).

Slovenski pastoralni center na Dunaju

V cerkvi Srca Jezusovega — V. dunajski okraj, Einsiedlergasse 9—11 — se je v nedeljo 13. marca zbralo blizu 200 Slovencev, ki žive na Dunaju in v njegovi okolici. S kulturno verskim uvodom je bila cerkva Srca Jezusovega s pripadajočimi prostori uradno razglašena za slovenski pastoralni center, salezijanski duhovnik Štefan Ferencak pa za rektorja svetišča. Kulturnemu delu je sledila mašna daritev, ki jo je vodil škof dr. Stanislav Lenič. K slovenski nedeljski in praznični maši prihaja povprečno 60 do 70 Slovencev, čeprav jih je na Dunaju in v bližnji okolici čez 1500.

Datum Jezusovega križanja.

Po novih znanstvenih spoznanjih naj bi bil Jezus križan 3. aprila 33. Kot poroča tiskovna agencija iz Izraela, so s pomočjo računalnika izračunali sončni mrk na dan križanja in na ta način določili dan križanja. V sinoptičnih evangelijih Mateja, Marka in Luka piše, da je bila na ta dan od 12. ure opoldne do 15. ure „tema po vsej zemlji“.

Združenje „Opus Dei“

Janez Pavel II. je 5. 8. 1982 mednarodno združenje Opus Dei cerkveno pravno povzdignil na stopnjo osebne prelature. Za prvega prelata te ustanove je bil imenovan predsednik te organizacije dr. Alvaro del Portillo.

Združenje Opus Dei ima trenutno 73.000 članov in je razširjeno v 87 deželah. Med člani je tudi več kot 1000 duhovnikov. Združenje je ustanovil msgr. José María Escrivá de Balaguer. Cilj te organizacije je

poudarjanje posvečevalne vrednosti navadnega poklicnega dela. Naloga duhovnikov članov je vzgajati in duhovno oblikovati ter oskrbovati člane za posvečevanje njihovega dela v poklicu in za krščansko pričevanje v svojem poklicu. Duhovniki ostanejo še zmeraj škofijski duhovniki in laiki, ki so včlanjeni, niso neke vrste redovniki. Opus Dei mora delovati v najožjem sodelovanju s krajevnim škofom.

130 vietnamskih duhovnikov v taboriščih

Königsteinska dobrodelna ustanova „Kirche in Not Ostpristerhilfe“ poroča, da se je število vietnamskih duhovnikov, ki so po komunističnem zavzetju Južnega Vietnama v zaporih izgubili življenje, dvignilo od 10 na 14. Begunci so povedali tudi njihova imena. V „prevzgojnih taboriščih“ je 130 duhovnikov, za pet duhovnikov pa ne vedo, ali so kje zaprti ali če so sploh še živi, pravi poročilo.

SLOVENIJA V SVETU

Marko Kremžar

Slovenija, zapojmo ti
iz polnega srca,
naj pesem naša zadoni
prek zemlje do neba!
Slovenija, naš skupni dom
med biseri sveta,
z lepoto te obdal je Bog
od morja do gorá.

*Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!*

*Kjer rod je moj — kjer sin
je tvoj.*

tam si, Slovenija!

Slovenija, Slovenija,
si naša skupna vez,
ker vsak rojak ohranja te
v srcu kakor kres.
Ta kres se širi v daljni svet,
nikjer mu ni meja,
zatona tvoji zarji ni,
mati Slovenija!

Slovenija, moj dom...

Moj narod — svobodnjakov rod
si kneze voli sam,
mučencev je, junakov plod,
ki ne boji se ran.
Iz tisočletnih korenin
poganja naša rast,
Resnico ljubimo in mir,
svobodo, vero, čast!

Slovenija, moj dom...

V mogočnem zboru narodov
slovenski glas zveni:
zahtevamo nov, boljši svet,
kjer bratje bomo vsi!
Po zemlji vsej slovenski rod
ustvarja in gradi
z naporom uma, svojih rok
človeštvu srečne dni.

Slovenija, moj dom...

Slovenska pesem, delo, kri,
tribarvni prapor naš,
na modrem polju zvezde tri
ponosno nam vihraš!
Slovenijo, slovenski rod
Bog večni čuva naj
pred zmoto in sovražnikom
sedaj in vekomaj!

Slovenija, moj dom...

(Uglasbil: Jože Osana)

Bolgar prosil za vatikansko državljanstvo

Tajništvo vatikanske države je „z obžalovanjem“ odklonilo prošnjo pobeglega bolgarskega državljana Teodorja Hlebarova, da bi smel postati vatikanski državljan. Bolgar je po zavrnitvi prošnje izjavil za neko italijansko tiskovno agencijo, da je želel postati državljan te male države, ker v Vatikanu „ni krimi-

nalitete, komunistov, sindikatov, industrije, ki bi onesnaževala okolja, ženskih problemov in njihove spolne obsedenosti.“

Vatikansko tajništvo je temu nekdanjemu profesorju glasbene teorije na sofijski univerzi, ki že nekaj mesecev živi kot pribežnik v Bolzanu, odgovorilo, da je pazljivo pregledalo njegovo prošnjo, vendar je žal ne more uslišati.

Malo za šalo, malo zares

„Gospodična, ali bi se poročili s popolnim tepcem samo zaradi denarja?“

„Koliko pa imate?“

„Čakaj me ob pol osmih pod uro!“
„Prav. Kdaj boš pa prišla?“

„Ali si videla, kako dolgo ogrlico ima Nada?“

„Seveda, saj ji podari mož za vsak rojstni dan po en biser.“

„Nekateri imajo ravno tisto, kar zaslužijo. Drugi so samci.“

Neznanec pomaga ženici potiskati cizo po klancu navzgor. Na vrhu ga ženica vpraša: „Ali kadite?“

„Ja, veliko,“ odgovori ta, v upanju, da bo dobil cigarete.

„Zato tako sopete.“

Žena možu tik pred odhodom vlaka: „Ne pozabi mi pisati..., pa četudi samo en ček!“

Delavca nosita cement s tovarnjaka v skladišče.

„Lenuh, samo po eno vrečo nosiš!“

„Lenuh si ti, ker se ti ne ljubi hoditi dvakrat.“

„Kako bi rešili problem na Poljskem?“

„Zelo preprosto: danes naj Poljaki napovejo Američanom vojno, jutri se jim pa vdaajo.“

Vedeževalka bere mlademu možu

z dlani: „V kratkem boste zelo veliko podedovali.“

„Sijajno! Ali mi lahko za ta čas posodite kakšen milijonček?“

„Zakaj so Poljaki svojim bratom najbolj hvaležni?“

„Za to, da so jim zgradili železnico, ker bi sicer morali nositi v bratsko deželo premog v nahrbtnikih.“

„S tem zdravilom boste lahko spali vso noč.“

„Kako pogosto ga pa moram jemati?“

„Vsaki dve uri.“

Pri psihiatru.

„Moj mož pravi, da sem znorela, ker imam rada palačinke.“

„Zato da naj bi znoreli? Tudi jaz jih imam zelo rad.“

„Potem pa vas povabim na večerjo: imam jih polno omaro.“

„Natakar, ta zrezek ima okus po podplatu, nadevanem s čebulo.“

„Neverjetno, kaj vse ste vi že jedli!“

Mož gre na ples v maskah, oblečen v šerifa. Tam se pošteno zabava. Pa ga povpraša sosed „Kje si pa ženo pustil?“

„Prišla je oblečena v konja, sem jo pa pred krčmo privezal.“

„Ti si rekel Jaku, da sem jaz tepec?“

„Ne, on je to že vedel.“

KJE JE KAJ

LETO 50

JUNIJ 1983

UVODNIK	Na mnoga leta, „Duhovno življenje“! (Milan Magister)	321
V SPOMIN ŽRTVAM	Spomin za naprej (Andrej Fink)	324
	Obletnica (Rezi Marinšek)	326
	Antigona, Izba (Vinko Beličič)	322, 323
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Iz papeške kronike	348
	Ali je tudi laik lahko župnik? (Družina) ..	350
SODOBNA VPRAŠANJA	Kristjan in politika danes (Avgust Horvat)	332
	Lažni in resnični mir (Katoliški glas)	336
NAŠA VPRAŠANJA	Resnica in življenje (Marko Krenžar)	338
	Izobrazba in vera (Vinko Brumen)	340
	Sin človekov (Alojz Rebula)	344
	Jezik in knjiga — moč naše bodočnosti (Jože Krivec)	353
	Himna „Slovenija v svetu“ (Marko Krenžar)	382
ZGODOVINA	Nastanek mest in meščanstva na Slovenskem (Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)	358
LEPOSLOVJE	Balantič, Soneti o izseljencih: Veliki greh, Sen o vrnitvi, Zaman, ...	330
	Med pesmijo, molitvijo in japonskimi otroki (Vladimir Kos)	331
	Domov, Doma	359
	Pesem za svetlo leto odrešenja (Stanko Janžič)	352
	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	371
ZA MLADINO	Pot v nevero (Franc Sodja)	361
	Verska priprava na zakon (Vital Vider) ..	363
V DRUŽINI	Mamica in Petrček prvih devet mesecev (Krščanski zakon)	365
	Za očetov dan (Anica Šemrov)	370
KRONIKA	Umrli je župnik Anton Škulj	376
	Slovenski novomašniki iz Argentine	377
	Med nami v Argentini	378
	Novice iz Slovenije	380
	Svetovne novice	381
HUMOR	Malo za šalo, malo zares	383

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

Spranim možganom je lahko podtakniti umazane misli.

— — —

Teoretiki imajo več v žepih kot praktiki v rokah.

— — —

Za tiste, ki žive od danes do jutri, je boljša prihodnost pojutrišnjem.

— — —

Več kot je državnih mlinov, manj je moke.

— — —

Ne pozabi, da še s časom tudi vsak oblastnik izrabi.

— — —

Tudi goljufi si od časa do časa izprašajo vest — če niso spregledali kakšne možnosti za goljufijo.

— — —

Bolj je človek podkovan, težje ga jahajo.

— — —

Problem zaposlovanja mladih strokovnjakov se bo rešil sam od sebe: sčasoma bodo prenehali biti mladi.

— — —

Človek je edini potomec tiste živali, ki se najhitreje dresira.

— — —

Tudi dolgovi so naše bogastvo, ki raste iz dneva v dan.

— — —

Iz mnogih stolčkov bi lahko postavili zatožno klop.

— — —

Socialne razlike pri nas se zmanjšujejo, ker delavci odhajajo v tujino.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual
No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr, Toronto M8W 4C4, Canada.
TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za l. 1983: \$ 1.400.000.-
DENARNA NAKAZILA NA NA
SLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires
Argentina.

Zunanja in notranja oprema: Stane Snoj.

NE VSE ZA
VSAKDANJI KROH,
ČLOVEK JE TELO
in DUH.

SAJ ŠE GORA
in DREVO
RASTE V ZEMLJO
in NEBO

DR. ALOJZ GRADNIK

La Vida Espiritual